

KOMISSIION TIEDONANTO

afrikkalaisen sikaruton ehkäisyä, torjuntaa ja hävittämistä unionissa koskevista suuntaviivoista

(C/2023/1504)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Sisällysluettelo

	<i>Sivu</i>
LYHENTEET	3
MÄÄRITELMÄT	3
JOHDANTO	4
I. KESKEINEN AFRIKKALAISTA SIKARUTTOA KOSKEVA EU:N LAINSÄÄDÄNTÖ	4
II. PIDETTÄVÄT SIKAELÄIMET	5
1. Yleistä	5
2. Lisätoimenpiteet pidettävissä sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi	5
2.1. Tiedotus	6
2.2. Bioturvaamistoimenpiteet	6
2.3. Sikaeläinten pitäminen ulkona rajoitusvyöhykkeillä II ja III	6
2.4. Virkaeläinlääkärien säännölliset käynnit ⁹	6
2.5. Rehua koskeva riskinarviointi	6
2.6. Näytteenotto ja testaus	7
III. LUONNONVARAISET SIKAELÄIMET	7
1. Yleistä	7
2. Lisätoimenpiteet luonnonvaraisissa sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi	8
2.1. Syötitys	8
2.2. Bioturvaamistoimenpiteet alueilla, joilla tautia esiintyy, ja metsästyksen aikana	8
2.3. Keskeisten tietojen kerääminen	9
2.4. Yhteistyö	9
2.5. Valikoiva teurastus	9
2.6. ”Valkoisten vyöhykkeiden” perustaminen	9
2.7. Aitaaminen	9
2.8. Metsästys	10
2.9. Passiivinen seuranta, johon sisältyvät kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten etsintä ja ruhojen käsittely	10
2.10. Rajoitettu pääsy tartuntavyöhykkeille	10
2.11. Pitkäaikaista ruokintaa koskevat rajoitukset	10
2.12. Näytteenotto ja testaus	11
2.13. Ansapyynti	11

3.	Toimenpiteiden soveltaminen eri alueilla tai rajoitusvyöhykkeillä	11
3.1.	Toimenpiteet, joita voidaan toteuttaa alueilla, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa ja jotka eivät rajoitu rajoitusvyöhykkeisiin	11
3.2.	Toimenpiteet, joita voidaan toteuttaa alueilla, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa (ml. rajoitusvyöhyke I) ja jotka rajoittuvat afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteissä I ja II lueteltuihin rajoitusvyöhykkeisiin	12
3.3.	Toimenpiteet, joita uusilla tartuntavyöhykkeillä voidaan toteuttaa afrikkalaisen sikaruton hävittämiseksi	12
3.4.	Toimenpiteet, joita laajoilla tartuntavyöhykkeillä voidaan toteuttaa afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi	14
IV.	Afrikkalaisen sikaruton vuoksi tehtävää EU:n maantieteellistä aluejakoa koskevat periaatteet ja kriteerit	14
LIITTEET		
Liite I –	Jäsenvaltioiden tiedotuskampanjoissakorostettavat keskeiset viestit	18
Liite II –	Metsästäjiltä ja sekä kaikilta luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoja etsiviltä ja käsitteleviltä työntekijöiltä edellytettävä bioturvaamistoimenpiteet	21
Liite III –	Luonnonvaraisten sikaeläinten näytteenotto ja luonnonvaraisten sikaeläinten ruhojen poistaminen asianomaisissa jäsenvaltioissa	22
Liite IV –	Yhteenvedo III luvussa esitetyistä luonnonvaraisiin sikaeläimiin liittyvistä suosituksista	23

LYHENTEET

Ab, vasta-aineet	Vasta-aineet
AHL, eläinterveys sääntö	Asetus (EU) 2016/429
ASF	afrikkalainen sikarutto
ASF-suuntaviivat	afrikkalaisen sikaruton ehkäisyä, torjuntaa ja hävittämistä unionissa koskevat suuntaviivat
ASFV, afrikkalainen sikaruttovirus	afrikkalainen sikaruttovirus
ASF-asetus	afrikkalaista sikaruttoa koskevista erityisistä taudintorjuntatoimenpiteistä ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/605 kumoamisesta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2023/594 ⁽¹⁾
EFSA	Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen
ELISA	entsyymivälitteinen immunosorbenttimääritys
EU	Euroopan unioni
EURL	afrikkalaista sikaruttoa käsittelevä EU:n vertailulaboratorio ⁽²⁾
EUVET	EU:n eläinlääkinnällinen kriisir ryhmä ⁽³⁾
FAO	Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö
GF-TADs	rajojen yli kulkeutuvien eläintautien torjuntaa käsittelevä maailmanlaajuinen ohjauskomitea (Global Framework for the Progressive Control of Transboundary Animal Diseases)
IPT	immunoperoksidaasitesti
NAP:t	afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 56 artiklassa ja liitteessä IV säädetyt luonnonvaraisia sikaeläimiä koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi unionissa
WOAH	Maailman eläintautijärjestö
PAFF	pysyvä kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitea
PCR	polymeraasiketjureaktio
SGE on ASF, afrikkalaista sikaruttoa käsittelevä pysyvä asiantuntijaryhmä	afrikkalaista sikaruttoa käsittelevä pysyvä asiantuntijaryhmä

MÄÄRITELMÄT

Näissä suuntaviivoissa käytetään seuraavia määritelmiä:

Syötityksellä tarkoitetaan käytäntöä, jossa luonnonvaraisia sikaeläimiä houkutteellaan pienellä rehumäärällä (esim. maissilla) tai muilla houkutteilla tietylle alueelle (määrätty alue, jolle sijoitetaan rehua tai muita houkutteita), jolla ne voidaan metsästää tai ottaa kiinni.

Valikoivalla teurastuksella tarkoitetaan luonnonvaraisten sikaeläinten lopettamista, jotta ruho voidaan hävittää ilman käsittelyä.

Ansapyynnillä tarkoitetaan luonnonvaraisten sikaeläinten pyydystämistä ansoilla.

Luonnonvaraisten sikaeläinten pitkäaikaisella ruokinnalla tarkoitetaan käytäntöä, jossa luonnonvaraisille sikaeläimille syötetään rehua pitkäkestoisesti tietyllä alueella, jotta kyseisten eläinten populaatio selviytyisi tai kasvaisi keinotekoisesti.

⁽¹⁾ EUVL L 129, 15.4.2021, s. 1.

⁽²⁾ <https://asf-referencelab.info/asf/en/>

⁽³⁾ https://food.ec.europa.eu/animals/animal-diseases/veterinary-emergency-team_fi

JOHDANTO

Afrikkalaisen sikaruton ehkäisyä, torjuntaa ja hävittämistä unionissa koskevat suuntaviivat, jäljempänä 'afrikkalaista sikaruttoa koskevat suuntaviivat', ovat komission ja jäsenvaltioiden laatimia, eivätkä ne vaikuta sovellettavaan unionin lainsäädäntöön. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja unionin lainsäädännöstä.

Tässä asiakirjassa on tarkoitus antaa jäsenvaltioille ja/tai sidosryhmille ohjeita saatavilla olevista afrikkalaisen sikaruton ehkäisy-, torjunta- ja hävittämiskeinoista, jotta kyseisen taudin epidemiologiseen tilanteeseen voidaan reagoida EU:ssa ja koko maailmassa.

Näihin afrikkalaista sikaruttoa koskeviin suuntaviivoihin viitataan afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa (ASF-asetus):

- johdanto-osan viides kappale (afrikkalaisen sikaruton vuoksi tehtävää EU:n maantieteellistä aluejakoa koskevat periaatteet ja kriteerit)
- 59 artiklan 3 kohdan b alakohta (afrikkalaista sikaruttoa koskevat kaikkien jäsenvaltioiden erityiset tiedotusvelvollisuudet)
- liitteessä IV oleva c alakohta (vähimmäisvaatimukset luonnonvaraisia sikaeläimiä koskeville kansallisille toimintasuunnitelmille afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi unionissa).

Afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa

- annetaan tietoa voimassa olevista EU:n oikeussäännöistä
- esitellään ja edistetään afrikkalaisen sikaruton hallintaa koskevia parhaita käytäntöjä
- annetaan neuvoja unionissa toteutettavista afrikkalaisen sikaruton ehkäisyä, torjuntaa ja hävittämistä koskevista erityistoimenpiteistä (joista ei säädetä EU:n lainsäädännössä)
- vahvistetaan afrikkalaisen sikaruton vuoksi tehtävää EU:n maantieteellistä aluejakoa koskevat periaatteet ja kriteerit.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevat suuntaviivat voidaan tarvittaessa sovittaa jäsenvaltioiden tai alueiden tarpeisiin, jotta voidaan käsitellä kunkin jäsenvaltion suorittamissa riskinarvioinneissa ⁽⁴⁾ määritellyjä eritasoisia riskejä ja ottaa huomioon toimivaltaisten eläinlääkintäviranomaisten ja muiden viranomaisten rakenne, kansallinen lainsäädäntö sekä muut kansallisen tai paikallisen tason erityispiirteet.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevien suuntaviivojen laadinta ja ajan tasalla pitäminen perustuvat

- kansainvälisiin standardeihin ⁽⁵⁾
- (ensisijaisesti EFSA:n ⁽⁶⁾ esittämiin) tieteellisiin arviointeihin
- jäsenvaltioiden ja muiden valtioiden parhaisiin käytäntöihin ja kokemuksiin sekä EUVETin missioihin ja suosituksiin
- muihin merkityksellisiin tietoihin.

I. KESKEINEN AFRIKKALAISTA SIKARUTTOA KOSKEVA EU:N LAINSÄÄDÄNTÖ

Merkityksellisin afrikkalaisen sikaruton ehkäisyä, torjuntaa ja hävittämistä koskeva unionin lainsäädäntö on koottu seuraavaan taulukkoon:

Nro	Nimike	Säädöksen päätavoite	Huomautuksia
1.	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ⁽⁷⁾ , annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, tarttuvista eläintaudeista sekä	Unionissa otetaan käyttöön eläinten terveyttä koskeva horisontaalinen säädöskehys.	”Eläinterveys sääntö” Linkki komission verkkosivustolla oleviin lisätietoihin:

⁽⁴⁾ EFSA Journal 2018; 16(11):5494.

⁽⁵⁾ <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/>

⁽⁶⁾ <https://www.efsa.europa.eu/fi/topics/topic/african-swine-fever>

⁽⁷⁾ EUVL L 84, 31.3.2016, s. 1.

Nro	Nimike	Säädöksen päätavoite	Huomautuksia
	tietyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveys säännöstö")		https://ec.europa.eu/food/animals/health/regulation_fi Komissio on antanut useita delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä ⁽⁸⁾ , jotta uusia sääntöjä voidaan soveltaa.
2.	Komission delegoitu asetus (EU) 2020/687⁽⁹⁾ , annettu 17 päivänä joulukuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä tiettyjen luetteloitujen tautien ehkäisemistä ja torjuntaa koskevien sääntöjen osalta	Asetuksessa säädetään virallisen tautiepäilyn tai -vahvistuksen yhteydessä toteutettavista toimenpiteistä, rajoitusvyöhykkeiden (suoja-/valvontavyöhykkeiden) ja tartuntavyöhykkeiden perustamisesta, kielloista sekä tällaisilta alueilta pois suuntautuvia luvan saaneita siirtoja koskevista edellytyksistä.	Taudin ehkäisyä ja torjuntaa koskevat täydentävät säännöt Linkki komission verkkosivustolla oleviin lisätietoihin: https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/diseases-and-control-measures_fi
3.	Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2023/594 ⁽¹⁰⁾ , annettu 16 päivänä maaliskuuta 2023, afrikkalaista sikaruttoa koskevista erityisistä taudintorjuntatoimenpiteistä ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/605 kumoamisesta	Asetuksessa säädetään afrikkalaista sikaruttoa koskevista erityisistä taudintorjuntatoimenpiteistä (afrikkalaista sikaruttoa koskevat EU:n vyöhykejakoimenpiteet), esitetään unionin tason luettelo rajoitusvyöhykkeistä I, II ja III (liite I) ja rajoitusvyöhykkeistä, jotka koostuvat suoja- ja valvontavyöhykkeistä, ja tartuntavyöhykkeistä (liite II) sekä säädetään tiettyjä pitopaikkoja koskevista yhdenmukaistetuista bioturvaamistoimenpiteistä (liite III) ja vähimmäisvaatimuksista, joita sovelletaan afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 56 artiklassa ja liitteessä IV säädettyihin luonnonvaraisia sikaeläimiä koskeviin kansallisiin toimintasuunnitelmiin afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi unionissa, jäljempänä 'kansalliset toimintasuunnitelmat' (liite IV).	Afrikkalaista sikaruttoa koskevat erityiset torjuntatoimenpiteet (afrikkalaista sikaruttoa koskevat unionin vyöhykejakoimenpiteet) Linkki komission verkkosivustolla oleviin lisätietoihin: https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_fi

II. PIDETTÄVÄT SIKAEELÄIMET

1. Yleistä

Toimenpiteistä, jotka on toteutettava pidettävissä sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi, säädetään I jaksossa mainitussa EU:n lainsäädännössä.

2. Lisätoimenpiteet pidettävissä sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi

Afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa annetaan ohjeita siitä, miten pidettävissä sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisy-, torjunta- ja hävittämistoimenpiteiden täytäntöönpanoa voidaan parantaa, ja nämä ohjeet on otettava tarvittaessa huomioon.

⁽⁸⁾ https://food.ec.europa.eu/animals/animal-health/animal-health-law/delegated-and-implementing-acts_fi

⁽⁹⁾ EUVL L 174, 3.6.2020, s. 64.

⁽¹⁰⁾ EUVL L 79, 17.3.2023, s. 65.

2.1. Tiedotus

Eläinterveys sääntöissä säädettyjen yleisten velvollisuuksien lisäksi afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa säädetään seuraavista erityisvelvollisuuksista:

- asianomaisten jäsenvaltioiden erityiset tiedotus- ja koulutusvelvollisuudet (afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 57 ja 58 artikla)
- kaikkien jäsenvaltioiden erityiset tiedotusvelvollisuudet (afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 59 artikla).

Suuntaviivojen liitteessä I käsitellään eri kohdeyleisöille sovitettuja keskeisiä viestejä ja viestintästrategioita. Ne voivat muodostaa lähtökohdan kaikkien jäsenvaltioiden kansallisille tiedotuskampanjoille.

Eri maissa käytettäviä afrikkalaista sikaruttoa koskevia viestintämateriaaleja on saatavilla myös afrikkalaista sikaruttoa Euroopassa käsittelevän pysyvän asiantuntijaryhmän verkkosivustolla ⁽¹¹⁾ (GF-TADs-aloite).

2.2. Bioturvaamistoimenpiteet

Asetuksessa (EU) 2016/429 säädetään bioturvaamisen yleisestä käsitteestä ja määritelmästä, ja se sisältää tiettyjä bioturvaamiseen liittyviä horisontaalisia säännöksiä ⁽¹²⁾.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdassa ja liitteessä III säädetään asianomaisissa jäsenvaltioissa rajoitusvyöhykkeillä I, II ja III sijaitseviin pidettävien sikaeläinten pitopaikkoihin sovellettavista tehostetuista bioturvaamistoimenpiteistä, jotka on toteutettava, kun on kyse tiettyjen lähetysten siirroista, joihin toimivaltainen viranomainen on antanut luvan afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen mukaisesti.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteessä III säädettyjä bioturvaamistoimenpiteitä olisi edistettävä kaikissa jäsenvaltioissa, ja niitä voidaan soveltaa myös muihin pidettävien sikaeläinten pitopaikkoihin (joilla ei ole kyseisen asetuksen mukaisia velvollisuuksia) (paitsi tarvittaessa teurastamoihin) afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi.

2.3. Sikaeläinten pitäminen ulkona rajoitusvyöhykkeillä II ja III

Afrikkalaisen sikaruttoviruksen tartuntariskin vuoksi suositellaan, että sikaeläinten pitämistä ulkona rajoitetaan ainakin rajoitusvyöhykkeillä II ja III. Toimivaltaisen viranomaisen suorittaman riskinarvioinnin perusteella toimivaltainen viranomainen voi päättää sikaeläinten pitämisestä ulkona rajoitusvyöhykkeillä II ja III tapauskohtaisesti ⁽¹³⁾ seuraavien seikkojen perusteella:

- asianmukaiset bioturvaamistoimenpiteet (esim. kaksinkertainen aita tai yksinkertainen kiinteä aita)
- riippumattomien ja objektiivisten bioturvaamista koskevien arviointien säännöllinen täytäntöönpano tiloilla tai muissa pitopaikoissa (esim. suljetuissa pitopaikoissa, ml. eläintarhat) käyttämällä kattavia, vakiintuneiden ohjeiden mukaisia menetelmiä
- tarvittaessa ulkosikatilojen mahdollinen arviointi tai hyväksyminen niiden bioturvallisuusrisikin perusteella toimivaltaisen viranomaisten hallinnoimassa virallisessa järjestelmässä.

2.4. Virkaeläinlääkärien säännölliset käynnit

Afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään säännöllisten käyntien tiheydestä pitopaikoissa, joilta tiettyjen lähetysten siirrot rajoitusvyöhykkeillä ja niiden ulkopuolelle ovat sallittuja. Virkaeläinlääkärien olisi käytävä säännöllisesti myös pitopaikoissa, joissa sikaeläimiä pidetään ainoastaan omaa kulutusta varten, asianomaisten jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman afrikkalaiseen sikaruttoon keskittyvän riskinarvioinnin perusteella ja asiaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaisesti.

2.5. Rehua koskeva riskinarviointi

Rehua pidetään pienempänä riskinä ⁽¹⁴⁾ kuin useita muita tartuntareittejä (esim. kosketuksissa oleminen tartunnan saaneisiin eläviin eläimiin ja ruokinta elintarvikejätteellä). EFSA on määrittänyt joitakin rehutyyppisiä, joiden kautta afrikkalainen sikarutto voi levitä sikojen pitopaikkaan etenkin alueilla, joilla luonnonvaraisilla sikaeläimillä esiintyy tartuntoja, mutta muut riskireitit, kuten elävien kotieläiminä pidettävien sikojen siirtäminen, sikaeläinperäisistä tuotteista koostuvan elintarvikejätteen syöttäminen tai luonnonvaraisten sikaeläinten ja pidettävien sikaeläinten välisten kontaktien salliminen, edellyttävät riskinhallintaa todennäköisemmin.

⁽¹¹⁾ <https://rr-europe.wuah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/depository-on-african-swine-fever/>

⁽¹²⁾ Esimerkiksi 10, 55 ja 65 artikla.

⁽¹³⁾ EFSA Journal 2021; 19(6):6639.

⁽¹⁴⁾ EFSA Journal 2021; 19(4):6558.

Paikallisesti tuotettu heinä, olki tai vilja, joka on kerätty alueelta, jolla luonnonvaraisilla sikaeläimillä esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, samanlaiselta alueelta peräisin olevien maatalousvälineiden käyttö tai tuorerehun antaminen sioille on määritelty kotieläiminä pidettävien sikojen mahdollisiksi afrikkalaisen sikaruton tartunnan lähteiksi etenkin pitopaikoissa, joissa sikaeläimiä pidetään omaa kulutusta varten.

Rehualan toimijoiden olisi otettava asianmukaisesti käyttöön tehokkaita jäljitettävyyssjärjestelmiä ja bioturvaamistoinenpiteitä, joilla varmistetaan rehujen ainesosien turvalliset toimitukset, jotta voidaan torjua afrikkalaisen sikaruttoviruksen tarttumiseen liittyviä riskejä.

Afrikkalaisen sikaruton esiintymisalueilta peräisin olevien rehuotteiden ja virike- tai kuivikemateriaalien varastoinnilla (yli 0 °C:n lämpötilassa) ennen käyttöä voidaan tarvittaessa heikentää afrikkalaisen sikaruttoviruksen selviytymismahdollisuuksia matriisissa. Erityistilanteissa toimivaltaisen viranomaisen olisi harkittava asiaankuuluvia desinfiointi- ja varastointiprosesseja (esim. varastointiaika, käsittely ja lämpötila), jotka vähentävät mahdollista viruksen aiheuttamaa saastumista rehussa, jota siirretään afrikkalaisen sikaruton esiintymisalueilta alueille, joilla ei esiinny tartuntoja.

Jos paikallisesti korjatun viljan, nurmen ja oljen katsotaan aiheuttavan riskin (asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suorittaman riskinarvioinnin perusteella) vallitsevissa paikallisissa olosuhteissa (etenkin pitopaikoissa, joissa sikaeläimiä pidetään omaa kulutusta varten), toimivaltaisen viranomaisen olisi harkittava seuraavia toimenpiteitä:

- a) Kielletään pidettävien sikaeläinten ruokkiminen tuoreella ruoholla tai viljalla ⁽¹⁵⁾, ellei sitä ole käsitelty afrikkalaisen sikaruttoviruksen inaktivoimiseksi tai varastoitu luonnonvaraisten sikaeläinten ulottumattomissa vähintään 30 päivän ajan ennen käyttöä.
- b) Kielletään olkien ⁽¹⁶⁾ käyttö pidettävien sikaeläinten pehkuina, ellei niitä ole käsitelty afrikkalaisen sikaruttoviruksen inaktivoimiseksi tai varastoitu luonnonvaraisten sikaeläinten ulottumattomissa vähintään 90 päivän ajan ennen käyttöä.

2.6. Näytteenotto ja testaus

Pidettävien sikaeläinten näytteenottoa ja testausta afrikkalaisen sikaruton varalta koskevista vaatimuksista säädetään I jaksossa mainitussa EU:n lainsäädännössä.

Jos pidettäviä sikaeläimiä teurastetaan omaa kulutusta varten samassa pitopaikassa, afrikkalaista sikaruttoa koskevaa näytteenottoa ja testausta olisi suoritettava toimivaltaisen viranomaisen ohjeiden mukaisesti ainakin rajoitusvyöhykkeillä.

Näytteenoton, tekniikkojen, validoinnin ja diagnoosimenetelmien tulkinnan on oltava komission delegoidun asetuksen (EU) 2020/689 ⁽¹⁷⁾ 6 artiklan mukaisia, ja niissä on tarvittaessa otettava huomioon myös

— EURL:n verkkosivustolla olevat ohjeet ⁽¹⁸⁾ ja

— maaeläinten diagnostisia testejä ja rokotteita käsittelevä Maailman eläintautijärjestön (WOAH) käsikirja ⁽¹⁹⁾.

III. LUONNONVARAISET SIKAEÄIMET

1. Yleistä

Toimenpiteistä, jotka on toteutettava luonnonvaraisissa sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi, säädetään I jaksossa mainitussa EU:n lainsäädännössä.

Luonnonvaraisilla sikaeläimillä on merkittävä rooli afrikkalaisen sikaruton leviämisessä ja säilymisessä. Näissä suuntaviivoissa suositeltavaa luonnonvaraisten sikaeläinten asianmukaista hallintaa ⁽²⁰⁾ edellytetään

⁽¹⁵⁾ Joka on peräisin alueilta, joilla on ilmoitettu esiintyvän afrikkalaista sikaruttoa.

⁽¹⁶⁾ Joka on peräisin alueilta, joilla on ilmoitettu esiintyvän afrikkalaista sikaruttoa.

⁽¹⁷⁾ Komission delegoitu asetus (EU) 2020/689, annettu 17 päivänä joulukuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä tiettyjen luetteloitujen ja uusien tautien seuranta, hävittämisohjelmia ja taudista vapaata asemaa koskevien sääntöjen osalta (EUVL L 174, 3.6.2020, s. 211).

⁽¹⁸⁾ <https://asf-referencelab.info/asf/en/>

⁽¹⁹⁾ <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/>

⁽²⁰⁾ EFSA Journal 2018; 16(11):5494.

- alueilla, joilla tautia ei esiinny, jolloin keskitytään parhaisiin ehkäisemiskäytäntöihin, varhaiseen havaitsemiseen ja afrikkalaisen sikaruton mahdolliseen esiintymiseen varautumiseen ja
- alueilla, joilla tautia jo esiintyy, jolloin pyritään torjumaan tautia ja hävittämään se.

Luonnonvaraisten sikaeläinten määrää pidetään kaikkein vaikuttavimpana riskitekijänä tarkasteltaessa afrikkalaisen sikaruton esiintymistä kyseisissä eläimissä. Toteuttamalla ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä luonnonvaraisten sikaeläinten populaatioiden pienentämiseksi ja vakauttamiseksi ennen afrikkalaisen sikaruton taudin leviämistä autetaan vähentämään sekä i) todennäköisyyttä populaation altistumiseen afrikkalaiselle sikarutolle että ii) mahdollisten hätätoimien (esim. ruhojen poistamisen) tarvetta, jos afrikkalainen sikarutto leviää.

Jäsenvaltioiden olisi harkittava luonnonvaraisten sikaeläinten hallintaa koskevaa pitkän aikavälin lähestymistapaa kansallisten toimintasuunnitelmien perusteella.

2. Lisätoimenpiteet luonnonvaraisissa sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi

Afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa annetaan täydentäviä tietoja ja ohjeita siitä, miten luonnonvaraisissa sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisy-, torjunta- ja hävittämistoimenpiteiden täytäntöönpanoa voidaan parantaa, ja nämä tiedot ja ohjeet on otettava tarvittaessa huomioon.

Afrikkalaisen sikaruton ehkäisyyn, torjuntaan ja hävittämiseen liittyvät toimenpiteet voivat vaihdella (tarvittaessa lainsäädännön sallimissa rajoissa), ja ne on sovittava kunkin alueen tai vyöhykkeen tarpeisiin. Tällaisten toimenpiteiden on perustuttava seuraaviin:

- taudin kehittymisaika alueella tai vyöhykkeellä (tartunnan eri vaiheet voidaan tunnistaa afrikkalaisen sikaruton varhaista havaitsemista luonnonvaraisissa sikaeläimissä koskevalla jatkuvalla passiivisen seurannan järjestelmällä yhdistettynä ammuttujen luonnonvaraisten sikaeläinten testaukseen)
- olemassa olevan populaation dynamiikka sekä luonnonvaraisten sikaeläinten jakautuminen ja määrä
- luonnollisten tai keinotekkoisten esteiden olemassaolo
- ympäristöön ja ilmastoon liittyvät erot
- maatalouskäytännöt.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa käsitellään niiden 4.1–4.14 kohdassa esitettyjä luonnonvaraisissa sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseen, torjumiseen ja hävittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Afrikkalaista sikaruttoa koskevien suuntaviivojen liitteessä IV esitetään yhteenveto näistä toimenpiteistä.

2.1. Syötitys

Syötitystä ei saisi käyttää luonnonvaraisten sikaeläinten ravinnon lähteenä niiden populaation ylläpitämiseksi (esim. talvella).

Kun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on suorittanut afrikkalaisen sikaruton mahdollista kulkeutumista tai leviämistä koskevan riskinarvioinnin ja ottanut huomioon mahdollisuuden soveltaa riskin vähentämistä koskevia lisätoimenpiteitä, se voi päättää syötitykseen sallittavista rehumääristä ottaen huomioon seuraavat seikat:

- afrikkalaisen sikaruton epidemiologinen tilanne jäsenvaltiossa tai vyöhykkeellä
- jäsenvaltiossa tai vyöhykkeellä olemassa olevaa luonnonvaraisten sikaeläinten populaatiota koskevat tiedot ja
- jäsenvaltion tai vyöhykkeen metsästyskäytännöt.

2.2. Bioturvaamistoimenpiteet alueilla, joilla tautia esiintyy, ja metsästyksen aikana

Luonnonvaraisiin sikaeläimiin liittyviä bioturvaamistoimenpiteitä olisi tehostettava jäsenvaltioissa, ja niissä olisi noudatettava GF-TADs-aloitteessa laadittua käsikirjaa "African swine fever in wild boar – ecology and biosecurity" (afrikkalainen sikarutto villisioissa – ekologia ja bioturvaaminen) ⁽²¹⁾, erityisesti

- 5 lukua, jossa käsitellään bioturvaamista metsissä, joissa esiintyy tartuntoja
- 6 lukua, jossa käsitellään bioturvaamista metsästyksen aikana.

⁽²¹⁾ <https://www.woah.org/app/uploads/2022/07/asf-in-wild-boar-ecology-and-biosecurity-2nd-ed.pdf>

Bioturvaamista koskevat vähimmäisvaatimukset, joita sovelletaan metsästäjiin sekä kaikkiin luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoja etsiviin ja käsitteleviin työntekijöihin, esitetään afrikkalaista sikaruttoa koskevien suuntaviivojen liitteessä II.

2.3. Keskeisten tietojen kerääminen

Tekemällä luonnonvaraisille sikaeläimille afrikkalaisen sikaruton testejä jäsenvaltioissa saadaan arvokasta tietoa afrikkalaisen sikaruton epidemiologisesta tilanteesta ja kehitymisestä. Afrikkalaisen sikaruton ehkäisyyn, torjuntaan ja hävittämiseen liittyviä konkreettisia toimenpiteitä voidaan tarvittaessa mukauttaa tällä tavoin saatujen tietojen ja muiden merkityksellisten tietojen avulla.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi kerättävä ja tarvittaessa toimitettava afrikkalaista sikaruttoa koskevia epidemiologisia tietoja ja kyseistä tautia koskevia muita merkityksellisiä tietoja EFSAlle ⁽²²⁾. Tällaisen tietojenvaihdon avulla saadaan tieteellistä tietämystä afrikkalaisesta sikarutosta ⁽²³⁾, jotta voidaan toteuttaa riskiin perustuvaa lähestymistapaa ja tehdä hallintaa koskevia päätöksiä.

2.4. Yhteistyö

Luonnonvaraisten sikaeläinten hallinta edellyttää toimivaltaisten viranomaisten ja sidosryhmien, kuten metsänhoitoyhdistysten, ympäristöviranomaisten ja metsästäjien, välistä yhteistyötä. Toimivalla, tehokkaalla yhteistyöllä on olennainen merkitys afrikkalaisen sikaruton ehkäisemisen, varhaisen havaitsemisen, torjumisen ja hävittämisen kannalta. Näiden suuntaviivojen johdosta toteutettavissa toimenpiteissä on noudatettava asiaa koskevaa EU:n ja/tai jäsenvaltioiden ympäristö-, metsästy- ja eläinlääkintälainsäädäntöä sekä luonnon ja biologisen monimuotoisuuden suojelua koskevia vaatimuksia. Toimenpiteiden tieteellistä perustaa, vaikutusta ja tehokkuutta on arvioitava asianmukaisesti.

Eri maissa käytettäviä afrikkalaista sikaruttoa koskevia tiedotusmateriaaleja parhaine käytäntöineen on saatavilla myös afrikkalaista sikaruttoa Euroopassa käsittelevän pysyvän asiantuntijaryhmän verkkosivustolla ⁽²⁴⁾ (GF-TADs-aloite).

2.5. Valikoiva teurastus

Valikoivaa teurastusta olisi harkittava luonnonvaraisten sikaeläinten populaation pienentämiseksi etenkin uusilla tartuntavyöhykkeillä tai riskialueilla.

2.6. ”Valkoisten vyöhykkeiden” perustaminen

Afrikkalaisen sikaruton torjuntaan kuuluvat sikaeläinten populaation vähentämistoimet, kuten ennalta ehkäisevä valikoiva teurastus tai tarvittaessa metsästy rajatuilla vyöhykkeillä, joita kutsutaan valkoisiksi vyöhykkeiksi ⁽²⁵⁾. Tiettyjen jäsenvaltioiden aiemmat kokemukset vahvistavat, että tällaisten valkoisten vyöhykkeiden perustaminen voi olla tehokas väline rajoitettaessa taudin leviämistä luonnonvaraisten sikaeläinten populaatiossa. ”Valkoisia vyöhykkeitä” voidaan perustaa alueelle, jonka maantieteellinen sijainti on afrikkalaisen sikaruton sellaisen rajoitusvyöhykkeen vieressä tai sisällä, jolla afrikkalainen sikaruttovirus kiertää luonnonvaraisissa sikaeläimissä. Erilaisia toimenpiteitä (esim. aitaaminen sekä pitopaikan merkittävä ja nopea tyhjentäminen luonnonvaraisista sikaeläimistä) olisi sovellettava samanaikaisesti ”valkoisilla vyöhykkeillä”, jotta afrikkalaisen sikaruton leviäminen voidaan pysäyttää.

2.7. Aitaaminen

Luonnonvaraisten sikaeläinten populaatio voidaan tarvittaessa eristää aitaamalla, jotta afrikkalaista sikaruttoa voidaan ehkäistä ja torjua tai se voidaan hävittää etenkin uusilla tartuntavyöhykkeillä (tavoitteena hävittää afrikkalainen sikarutto). Aitaamista olisi käytettävä rajoitetuilla keskustartunta-alueilla luonnonvaraisten sikaeläinten ennalta ehkäisevän valikoivan teurastuksen käyttöön ottamiseksi rajatulla vyöhykkeellä (”valkoinen vyöhyke”), jotta voidaan rajoittaa tai hidastaa luonnonvaraisten sikaeläinten siirtymistä uusilta tartunta-alueilta alueille, joilla ei ole esiintynyt tartuntoja, yhdistettynä muihin afrikkalaisen sikaruton leviämisen pysäyttämiseksi tai hidastamiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin (esim. metsästy, ”valkoiset vyöhykkeet” ja ansapyynti). Tietyn alueen paikallisten olosuhteiden ja afrikkalaisen sikaruton epidemiologisen tilanteen mukaan voidaan käyttää erityyppisiä aitoja (esim. kiinteä aita tai sähköaita), ja tässä yhteydessä on otettava huomioon seuraavat seikat ⁽²⁶⁾:

— Mitään sähköaitamallia ei voida pitää laajassa mittakaavassa täysin varmana luonnonvaraisten sikaeläinten esteenä pidemmällä aikavälillä.

⁽²²⁾ EFSAn pyyntöjen perusteella.

⁽²³⁾ <https://www.efsa.europa.eu/fi/topics/topic/african-swine-fever>

⁽²⁴⁾ <https://rr-europe.woah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/depository-on-african-swine-fever/>

⁽²⁵⁾ EFSA Journal 2021;18(5):EN-6573.

⁽²⁶⁾ EFSA Journal 2018; 16(7):5344.

- EFSA on aiemmin todennut, ettei ole näyttöä suurten aitojen tehokkuudesta luonnonvaraisten sikaeläinten leviämisen estämisessä. Jäsenvaltioiden uusia kokemuksia rajoitettujen keskustartunta-alueiden aitaamisesta voitaisiin kuitenkin ottaa huomioon (afrikkalaisen sikaruton leviämisen rajoittamiseen tai pysäyttämiseen liittyvänä toimenpiteenä).
- Useissa tutkimuksissa, jotka koskevat hajukarkotteiden käyttöä luonnonvaraisten sikaeläinten poissa pitämiseksi, on saatu erilaisia tuloksia (useissa asiaa koskevassa EFSA:n raportissa mainituissa kokeissa karkotteella ei voitu osoittaa olevan mitään vaikutusta luonnonvaraisten sikaeläinten alueelle pääsyyn tai satovahinkoihin).

Luonnollisia esteitä, kuten suuria jokia tai salmia, voidaan tarvittaessa hyödyntää rajoitusvyöhykkeiden määrittelyssä, sillä on osoittautunut, että ne vähentävät tietyissä tilanteissa tehokkaasti – mutta eivät täysin estä – luonnonvaraisten sikaeläinten siirtymisiä.

2.8. Metsästys

Metsästäjiä olisi koulutettava kaikissa jäsenvaltioissa, jotta he tietävät afrikkalaisesta sikarutosta aiheutuvat riskit ja parhaat käytännöt, jos löydetään kuolleita luonnonvaraisia sikaeläimiä tai jos on muita epäilyjä afrikkalaisen sikaruton tapauksesta.

Metsästyskäytäntöjä olisi mukautettava taudin epidemiologiseen kehitykseen, koska ne vaikuttavat luonnonvaraisten sikaeläinten populaatioihin. Täydentäviä teknisiä metsästysvälineitä voidaan käyttää EU:n ja jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti näissä afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa ja kansallisissa toimintasuunnitelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tarvittaessa on varmistettava, että asianomaiset viranomaiset ja sidosryhmät tekevät tiivistä yhteistyötä ⁽²⁷⁾, etenkin jos metsästyksen hallinta afrikkalaisen sikaruton yhteydessä ei kuulu jäsenvaltion toimivaltaisen eläinlääkintäviranomaisen toimivaltaan.

2.9. Passiivinen seuranta, johon sisältyvät kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten etsintä ja ruhojen käsittely ⁽²⁸⁾

Passiivinen seuranta (myös yhdistettynä kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten aktiiviseen etsintään) on tehokkain väline afrikkalaisen sikaruton havaitsemisessa ja sen leviämisen seuraamisessa. Näytteenottoa kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoista ja niiden testausta on siksi edistettävä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä ruhojen etsintään uusilla tartuntavyöhykkeillä ja niiden läheisyydessä.

Yleensä ensimmäisenä löytyneet ruhot eivät välttämättä ole kyseisen alueen ensimmäiset tautitapaukset. Passiivista seuranta (vanhimpien ruhojen tunnistamiseksi ja paikantamiseksi) ja kaikkien ruhojen testausta on siksi tehostettava etenkin uusilla tartuntavyöhykkeillä ja niiden läheisyydessä.

2.10. Rajoitettu pääsy tartuntavyöhykkeille

Tartuntavyöhykkeille (etenkin uusille tartuntavyöhykkeille, joilla afrikkalainen sikarutto pyritään hävittämään mahdollisimman pian) pääsyä olisi rajoitettava asianmukaisesti, koska afrikkalainen sikarutto voi tarttua esimerkiksi ihmisten, välineiden ja ajoneuvojen kautta. Toimivaltaisen viranomaisen on hallinnoitava tällaisia rajoituksia riskinarvioinnin perusteella ja ottaen huomioon paikalliset erityisolot ja -olosuhteet.

2.11. Pitkäaikaista ruokintaa koskevat rajoitukset

Luonnonvaraisten sikaeläinten pitkäaikaista ruokintaa olisi rajoitettava jäsenvaltioissa, jotta luonnonvaraisten sikaeläinten populaation selviytymistä ja keinotekoista kasvua voidaan tarvittaessa rajoittaa tai vähentää.

Luonnonvaraiset sikaeläimet eivät saa päästä muiden luonnonvaraisten lajien (esim. luonnonvaraisten märehitijöiden) ruokintapaikoille tai ruokintalaitteille, eikä niiden ravinto (esim. heinä) saisi houkuttaa luonnonvaraisia sikaeläimiä.

Erityistilanteissa toimivaltainen viranomainen voi riskinarvioinnin jälkeen harkita luonnonvaraisten sikaeläinten pitkäaikaisen ruokinnan sallimista rajoitetun ajan, jotta luonnonvaraiset sikaeläimet voidaan rajata uudelle tartuntavyöhykkeelle, kun lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteena on hävittää afrikkalainen sikarutto kyseiseltä vyöhykkeeltä.

⁽²⁷⁾ EFSA Journal 2018; 16(11):5494.

⁽²⁸⁾ Afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa 'ruholla' tarkoitetaan sekä i) kuolleen löydettyä luonnonvaraista sikaeläintä (myös maantiellä kuollutta luonnonvaraista sikaeläintä) että ii) ammuttua luonnonvaraista sikaeläintä.

2.12. Näytteenotto ja testaus

Kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten näytteenoton ja testauksen olisi perustuttava

- toimivaltaisen viranomaisen suorittamaan riskinarviointiin ja
- passiiviseen seurantaan.

Löydetyt ruhot sekä valikoiden teurastetut (esim. uudella tartuntavyöhykkeellä tai ”valkoisella vyöhykkeellä”) ja sairastuneet luonnonvaraiset sikaeläimet on tarvittaessa testattava afrikkalaisen sikaruton varalta PCR-menetelmällä. Laboratoriokokeita varten otetut näytteet on toimitettava laboratorioon mahdollisimman pian (viimeistään 72 tunnin kuluttua näytteenotosta lukuun ottamatta jo rajoitettuja vyöhykkeitä, joiden tavoitteena on afrikkalaisen sikaruton torjunta).

Seuraavat seikat olisi otettava huomioon:

- PCR-menetelmän (viruksen osoittaminen) olisi oltava yleisimmin käytössä oleva testi alueilla, joilla afrikkalaista sikaruttoa ei esiinny, ja afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeillä.
- Viruksen kiertämistä ei voida osoittaa pelkällä positiivisella serologisella testillä.
- Vasta-aineiden osoittamista ei pitäisi käyttää afrikkalaisen sikaruttoviruksen varhaiseen havaitsemiseen vaan pikemminkin välineenä (PCR-testiä täydentävänä testinä), jonka ansiosta voidaan ymmärtää paremmin afrikkalaisen sikaruton epidemiologian kehittymistä tietyillä alueilla ja/tai erityistilanteissa, joita ovat esimerkiksi
 - (i) i) luonnonvaraisten sikaeläinten testaus rajoitusvyöhykkeellä I (joka rajoittuu tartunta-alueisiin); seropositivinen eläin voi merkitä kehittyvää tautitilannetta, kuten afrikkalaisen sikaruttoviruksen leviämistä rajoitusvyöhykkeiden II tai III ulkopuolelle
 - (ii) ii) alueet, joilla tautia on esiintynyt pitkään.

Afrikkalaista sikaruttoa koskevien suuntaviivojen liitteeseen III sisältyy täydentäviä suuntaviivoja luonnonvaraisten sikaeläinten näytteenotosta ja ruhojen poistamisesta asianomaisissa jäsenvaltioissa (jäsenvaltiot, jotka luetellaan tai joilla on alueita, jotka luetellaan afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteissä I ja II).

2.13. Ansapyynti

Ansapyyntiä olisi pidettävä tehokkaana toimenpiteenä luonnonvaraisten sikaeläinten populaation rajoittamisessa tai vähentämisessä afrikkalaisen sikaruton yhteydessä rajoitetulla alueella (esim. ”valkoisella vyöhykkeellä”) yhdistettynä muihin toimenpiteisiin, joilla pyritään hävittämään afrikkalainen sikarutto etenkin uusilta tartuntavyöhykkeiltä.

3. Toimenpiteiden soveltaminen eri alueilla tai rajoitusvyöhykkeillä

Edellä olevan III luvun 2 kohdassa esitettyjen luonnonvaraisissa sikaeläimissä ilmenevän afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja hävittämiseksi toteutettavien lisätoimenpiteiden on perustuttava afrikkalaisen sikaruton epidemiologiseen tilanteeseen, ja ne on sovitettava (afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa määriteltyjen) eri alueiden tai rajoitusvyöhykkeiden tarpeisiin. Nämä alueet ja vyöhykkeet luokitellaan afrikkalaista sikaruttoa koskevissa suuntaviivoissa seuraavasti:

- 3.1. *alueet, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa ja jotka eivät rajoitu rajoitusvyöhykkeisiin*
- 3.2. *alueet, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa (ml. rajoitusvyöhyke I) ja jotka rajoittuvat rajoitusvyöhykkeisiin, jotka luetellaan afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteissä I (pl. rajoitusvyöhyke I) ja II*
- 3.3. *uusia tartuntavyöhykkeitä vastaavat rajatut rajoitusvyöhykkeet, joilla luonnonvaraisissa sikaeläimissä on esiintynyt afrikkalaista sikaruttoa suhteellisen lyhyen ajan (esim. taudin epidemiologisen kehityksen perusteella) ja joilla päätavoitteena on afrikkalaisen sikaruton hävittäminen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä*
- 3.4. *merkittäviä tartuntavyöhykkeitä vastaavat laajat rajoitusvyöhykkeet (esim. jäsenvaltion koko alue tai merkittävä osa), joilla luonnonvaraisissa sikaeläimissä on esiintynyt afrikkalaista sikaruttoa suhteellisen pitkään ja joilla päätavoitteena on taudin torjunta (koska afrikkalaista sikaruttoa ei välttämättä pystytä hävittämään lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä).*

Eri alueilla ja rajoitusvyöhykkeillä toteutettavia erilaisia toimenpiteitä koskevat yleiset suositukset esitetään 3.1–3.4 kohdassa ja niiden yhteenveto liitteessä IV.

- 3.1. *Toimenpiteet, joita voidaan toteuttaa alueilla, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa ja jotka eivät rajoitu rajoitusvyöhykkeisiin*

Afrikkalaisen sikaruton ehkäisemisessä olisi otettava huomioon seuraavat seikat:

- a) Syötitys pienillä rehumäärillä olisi sallittava ainoastaan luonnonvaraisten sikaeläinten houkuttelemiseksi metsästystä, ansapyyntiä ja tarvittaessa valikoivaa teurastusta varten.
- b) Metsästyksen aikana toteutettavia bioturvaamistoimenpiteitä olisi edistettävä ja sovellettava.
- c) Jos luonnonvaraisia sikaeläimiä on paljon, afrikkalaisen sikaruton esiintymisriski voi lisääntyä, ja jos afrikkalaista sikaruttovirusta esiintyy, se voi tarttua nopeasti ja pysyä pitkään alueilla, joilla tautia esiintyy. Jotta voidaan varmistaa tehokas afrikkalaiseen sikaruttoon varautuminen, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi tarvittaessa ⁽²⁹⁾ ja tapauksen mukaan pyrittävä ensisijaisesti vähentämään luonnonvaraisten sikaeläinten populaation kokoa huomattavasti. Metsästyksessä olisi keskityttävä luonnonvaraisten sikaeläinten populaation jatkuvaan vähentämiseen. Tästä syystä olisi edistettävä luonnonvaraisten sikaeläinten täysikasvuisten naaraiden tai naaraspoikasten kohdennettua metsästystä (tai tarvittaessa valikoivaa teurastusta). Yleisessä metsästyksessä olisi tasapainotettava urosten ja naaraiden osuutta saaliista (50 % kumpaakin sukupuolta).
- d) Seuranta: Näytteenoton olisi perustuttava passiiviseen seurantaan. Löydettyjä ruhoja ja sairaita luonnonvaraisia sikaeläimiä olisi testattava afrikkalaisen sikaruton varalta PCR-menetelmällä.
- e) Luonnonvaraisten sikaeläinten pitkäaikaista ruokintaa olisi rajoitettava.

3.2. *Toimenpiteet, joita voidaan toteuttaa alueilla, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa (ml. rajoitusvyöhyke I) ja jotka rajoittuvat afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteissä I ja II lueteltuihin rajoitusvyöhykkeisiin*

Edellä olevassa 3.1 jaksossa mainittujen toimenpiteiden lisäksi afrikkalaiseen sikaruttoon liittyvien lisääntyvien riskien vuoksi olisi toteutettava lisätoimenpiteitä, jotta voitaisiin estää afrikkalaisen sikaruton kulkeutuminen, tarvittaessa varmistaa sen nopea havaitseminen ja varautua tehokkaasti kyseiseen tautiin:

- a) Syötitys pienillä rehumäärillä olisi sallittava ainoastaan luonnonvaraisten sikaeläinten houkuttelemiseksi metsästystä, ansapyyntiä ja tarvittaessa valikoivaa teurastusta varten;
- b) Luonnonvaraisten sikaeläinten määrää olisi pyrittävä vähentämään tehometsästyksellä (ajo- ja yksilömetsästys voidaan sallia), jolloin afrikkalainen sikaruttovirus voitaisiin mahdollisen tartunnan jälkeen rajata tai sen leviämistä voitaisiin hidastaa huomattavasti;
- c) Luonnonvaraisten sikaeläinten pitkän aikavälin hallintastrategiaa olisi käsiteltävä ja edistettävä (ottamalla mukaan julkinen ja yksityinen sektori), jotta populaation pienentämistä koskevat tavoitteet voidaan saavuttaa. Metsästäjiä on pidettävä osana tätä strategiaa;
- d) Toimivaltaisen viranomaisen olisi hallinnoitava valikoivaa teurastusta, metsästystä ja ansapyyntiä yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa;
- e) Toimivaltaisen viranomaisen olisi tarvittaessa harkittava aitaamista yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa;
- f) Seuranta:
 - i. Tarvittaessa olisi toteutettava (miehellään koulutetun henkilöstön) aktiivista partiointia ruhojen löytämiseksi, jotta passiivista seuranta voidaan tehostaa ja afrikkalainen sikarutto havaitaan mahdollisimman varhain;
 - ii. Näytteenoton olisi perustuttava riskinarviointiin ja tehostettuun passiiviseen seurantaan. Löydettyjä ruhoja ja sairaita luonnonvaraisia sikaeläimiä olisi tarvittaessa testattava afrikkalaisen sikaruton varalta PCR-menetelmällä;
- g) Kaikki kuolleina löytyneet luonnonvaraiset sikaeläimet olisi hävitettävä toimivaltaisen viranomaisen määräysten mukaisesti.

3.3. *Toimenpiteet, joita uusilla tartuntavyöhykkeillä voidaan toteuttaa afrikkalaisen sikaruton hävittämiseksi*

Afrikkalaisen sikaruton esiintymisen vuoksi päätavoitteena on estää taudin leviäminen rajatun alueen ulkopuolelle, varmistaa tartuntavyöhykkeen tarkka rajaaminen ja toteuttaa afrikkalaisen sikaruton hävittämistoimenpiteitä mahdollisimman nopeasti.

⁽²⁹⁾ Uusilla tartunta-alueilla luonnonvaraisten sikaeläinten hallintaa on harkittava huolellisesti, jotta afrikkalainen sikarutto ei leviä.

Luonnonvaraisissa sikaeläimissä esiintyvän afrikkalaisen sikaruton menestyksekkäästä hävittämisestä on EU:ssa useita esimerkkejä ⁽³⁰⁾, joiden perusteella olisi kehitettävä kuhunkin tilanteeseen sovitettuja afrikkalaisen sikaruton hävittämistoimenpiteitä. Seuraavat seikat olisi otettava huomioon:

- a) Syötitys olisi sallittava ainoastaan ansapyyntiä ja valikoivaa teurastusta varten;
- b) Seuranta:
 - i. Taudin epidemiavaihe olisi määriteltävä passiivisen seurannan perusteella (esim. se, että vastakuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoja löytyy aiempaa vähemmän, voi merkitä afrikkalaisen sikaruton epidemian hidastumisvaihetta);
 - ii. Passiivisen seurannan tehostaminen edellyttää ruhojen löytämiseksi toteutettavaa aktiivista partiointia, jossa käytetään koulutettua henkilöstöä, koiria ja drooneja;
 - iii. Näytteenoton olisi perustuttava tehostettuun passiiviseen seurantaan: kaikki löydetty ruhot ja sairaat luonnonvaraiset sikaeläimet olisi testattava afrikkalaisen sikaruton varalta PCR-menetelmällä;
 - iv. Kaikkien kuolleina löydettyjen luonnonvaraisten sikaeläinten testaamisen lisäksi metsästettyjä tai valikoiden teurastettuja luonnonvaraisia sikaeläimiä olisi testattava afrikkalaisen sikaruttoviruksen varalta PCR-menetelmällä (myös tarvittaessa vasta-aineiden osoittamiseksi);
- c) Toimivaltaisen viranomaisen olisi tarvittaessa harkittava (kaikkien lajien) metsästyksen ja muun metsässä harjoitettavan toiminnan kieltämistä afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi vähintään epidemian hidastumisvaiheeseen asti. Toiminnallinen asiantuntijaryhmä ⁽³¹⁾ auttaa toimivaltaista viranomaista epidemiologisen tilanteen arvioinnissa ja epidemiavaiheen päättymisen määrittelemisessä jatkuvan passiivisen seurannan tulosten perusteella;
- d) Ajojahdit olisi sallittava ainoastaan asianmukaisesti perustelluissa tilanteissa, kun asiaankuuluvia toimenpiteitä (esim. aitaaminen) on toteutettu luonnonvaraisten sikaeläinten siirtymisen estämiseksi;
- e) Kaikkien luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoja etsivien ja käsittelevien henkilöiden olisi toteutettava bioturvaamistoimenpiteitä, jotta voidaan välttää ajoneuvojen, pihojen ja rakennusten mahdollinen saastuminen;
- f) Tartuntavyöhykkeelle pääsyä olisi tarvittaessa rajoitettava, lukuun ottamatta luvan saanutta henkilöstöä tai toimivaltaisen viranomaisen myöntämiä poikkeuksia;
- g) Metsästäjille olisi annettava erityiskoulutusta, jotta todennäköisyyttä viruksen leviämiseen ympäristöön ja tartuntavyöhykkeen ulkopuolelle voidaan vähentää;
- h) Olisi varmistettava, että ainakin tartuntavyöhykkeellä on luonnonvaraisten sikaeläinten ruhojen varastointiin tarkoitettuja säiliöitä, ellei kuolleiden eläinten keräämiselle ole vaihtoehtoista järjestelmää. Jokaisessa varastointipaikassa olisi oltava saatavilla puhdistus- ja desinfiointivälineitä. Kaikki kuolleina löytyneet luonnonvaraiset sikaeläimet olisi hävitettävä toimivaltaisen viranomaisen määräysten mukaisesti;
- i) Valikoivaa teurastusta (ja myöhempää testausta) varten tapahtuva ansapyydystys voidaan sallia;
- j) Koulutettujen metsästäjien suorittama valikoiva teurastus voidaan sallia toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa luonnonvaraisten sikaeläinten populaation hävittämiseksi (tai ainakin sen pienentämiseksi huomattavasti) vain, jos endeeminen vaihe on saavutettu (epidemiavaiheen jälkeen) tai jos luonnonvaraisten sikaeläinten siirtymisen estämiseksi on toteutettu muita toimenpiteitä (esim. aitaaminen);
- k) Luonnonvaraisia sikaeläimiä ei pitäisi käsitellä (sisälmyksiä ei saa poistaa). Ammutut luonnonvaraiset sikaeläimet olisi laitettava vesitiiviisiin säiliöihin tai säkkeihin eläimen nesteiden leviämisen riskin minimoimiseksi;
- l) Aidoilla ⁽³²⁾ voidaan rajoittaa luonnonvaraisten sikaeläinten liikkumista ja siten auttaa estämään tai ainakin hidastamaan taudin leviämistä. Aitaaminen olisi tehtävä määritetyllä alueella. Aitoja on rakennettava ajoissa (yhdistettynä muihin toimenpiteisiin), jotta voidaan hidastaa afrikkalaisen sikaruttoviruksen leviämistä ja ennakoida taudin epidemia-aalto.

⁽³⁰⁾ Tšekki: https://ec.europa.eu/food/system/files/2019-02/ad_control-measures_asf_presentation-wild-boar-czech-rep.pdf; Belgia: https://ec.europa.eu/food/system/files/2020-11/ad_control-measures_asf_erad-eu-bel.pdf

⁽³¹⁾ Kyseiseen ryhmään viitataan asetuksen (EU) 2016/429 43 artiklassa ja delegoidun asetuksen (EU) 2020/687 66 artiklassa.

⁽³²⁾ EFSA:n tieteellinen raportti: Epidemiological analyses of African swine fever in the European Union (November 2017 until November 2018) (Afrikkalaisen sikaruton epidemiologiset analyysit Euroopan unionissa (marraskuu 2017 – marraskuu 2018)).

3.4. Toimenpiteet, joita laajoilla tartuntavyöhykkeillä voidaan toteuttaa afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi

Päätavoitteena on torjua afrikkalaista sikaruttoa vyöhykkeellä, varmistaa, ettei tauti leviä alueille, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa, tai jos tämä ei ole mahdollista, hidastaa mahdollisimman paljon afrikkalaisen sikaruttoviruksen leviämistä muille alueille.

Kun afrikkalaista sikaruttovirusta on esiintynyt tartuntavyöhykkeillä huomattavan pitkään⁽³³⁾ ja huomattavan laajalla alueella, afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi olisi harkittava seuraavia toimenpiteitä:

- a) Syötitys pienillä rehumäärillä sallitaan ainoastaan luonnonvaraisten sikaeläinten houkuttelemiseksi metsästystä, ansapyyntiä ja tarvittaessa valikoivaa teurastusta varten;
- b) Seuranta:
 - i. Näytteenotto perustuu tehostettuun passiiviseen seurantaan: Kaikki löydetyt ruhot ja sairaat luonnonvaraiset sikaeläimet testataan afrikkalaisen sikaruton varalta PCR-menetelmällä. Metsästettyjä tai valikoiden teurastettuja luonnonvaraisia sikaeläimiä testataan toimivaltaisen viranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti erityisen epidemiologisen tilanteen perusteella ja ottaen huomioon asiaa koskeva EU:n lainsäädäntö (kuten afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen 51 ja 52 artikla);
 - ii. Koulutettu henkilöstö partioi aktiivisesti ruhojen löytämiseksi, jotta passiivista seurantaa voidaan tehostaa;
- c) Metsästyksessä ja ansapyyntissä keskitytään näytteiden keräämiseen testausta varten;
- d) Metsästyksessä, ansapyyntissä ja ruhojen poistamisessa noudatetaan bioturvaamista koskevia vähimmäisvaatimuksia;
- e) Luonnonvaraisten sikaeläinten valikoiva teurastus annetaan koulutetun henkilöstön tehtäväksi;
- f) Kaikki kuolleina löytyneet luonnonvaraiset sikaeläimet ja afrikkalaisen sikaruton tartunnan saaneiden ansalla pyydystettyjen tai metsästettyjen luonnonvaraisten sikaeläinten ruhot hävitetään toimivaltaisen viranomaisen määräysten mukaisesti;
- g) Laajoilla alueilla ei yleensä pidä harkita aitaamista.⁽³⁴⁾ Toimivaltaisen viranomaisen suorittaman riskinarvioinnin perusteella erityistilanteissa voidaan kuitenkin harkita ja toteuttaa strategista aitaamista.

IV. Afrikkalaisen sikaruton vuoksi tehtävää EU:n maantieteellistä aluejakoa koskevat periaatteet ja kriteerit

Afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat asetuksen liitteissä I ja II afrikkalaisen sikaruton taudinpurkausten jälkeen esitettävää unionin tason luetteloa rajoitusvyöhykkeistä. Kyseiset rajoitusvyöhykkeet olisi lueltava tämän asetuksen liitteissä I ja II ottaen huomioon asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toimittamat tiedot tautitilanteesta, nämä suuntaviivat, afrikkalaisen sikaruton leviämiskäsi sekä afrikkalaisen sikaruton yleinen epidemiologinen tilanne asianomaisessa jäsenvaltiossa ja, tapauksen mukaan, sen naapureina olevissa jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa (kuten afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen johdanto-osan viidennessä kappaleessa todetaan).

1. *EU:n lainsäädäntö.* Säännöt, jotka koskevat afrikkalaisen sikaruton taudinpurkausten jälkeen esitettävää rajoitusvyöhykkeiden luetteloa ja asiaankuuluviin rajoitusvyöhykkeisiin sovellettavia toimenpiteitä, vahvistetaan afrikkalaista sikaruttoa koskevien suuntaviivojen I luvussa mainitussa EU:n lainsäädännössä. Afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa säädetään erityisistä taudintorjuntatoimenpiteistä, jotka liittyvät sen liitteissä I ja II luetteluihin rajoitusvyöhykkeisiin. Afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa säädetään myös aluejakoon perustuvasta toimintatavasta, jota sovelletaan asetuksessa (EU) 2016/429 ja delegoidussa asetuksessa (EU) 2020/687 säädettyjen taudintorjuntatoimenpiteiden lisäksi. Afrikkalaista sikaruttoa koskevassa asetuksessa luetaan ne jäsenvaltioiden rajoitusvyöhykkeet, joilla esiintyy afrikkalaisen sikaruton taudinpurkauksia tai joihin kohdistuu riski tällaisten taudinpurkausten läheisyyden vuoksi.
2. *Afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeiden maantieteellistä rajaamista koskevat periaatteet, joita noudatetaan afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeiden merkitsemisessä afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteessä I tai II esitettyyn luetteloon sekä tällaisen merkinnän muuttamisessa ja poistamisessa.* Afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeet erotellaan afrikkalaisen sikaruton epidemiologisen tilanteen ja leviämiskäsin tason mukaan. Ne luokitellaan i) rajoitusvyöhykkeiksi I, II ja III siten, että rajoitusvyöhyke III tarkoittaa kaikkein suurinta afrikkalaisen sikaruton leviämiskäsiä ja

⁽³³⁾ Yli 24–36 kuukautta kyseisen vyöhykkeen erityistilanteesta riippuen.

⁽³⁴⁾ Toistaiseksi ei ole näyttöä suurten aitojen tehokkuudesta villisikojen leviämisen estämisessä (EFSA, doi: 10.2903/j.efsa.2018.5344).

kaikkein dynaamisinta pidettävien sikaeläinten tautitilannetta, sekä – sikaruton taudinpurkauksen jälkeen jäsenvaltiossa tai vyöhykkeellä, joka oli aiemmin vapaa taudista – ii) rajoitusvyöhykkeiksi, jotka koostuvat suoja- ja valvontavyöhykkeistä (jos afrikkalaisen sikaruton taudinpurkaus ilmenee pidettävissä sikaeläimissä), ja tartuntavyöhykkeiksi (jos kyseinen taudinpurkaus ilmenee luonnonvaraisissa sikaeläimissä). Kun kyseisiä rajoitusvyöhykkeitä sisällytetään afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteessä I tai II esitettyyn luetteloon tai kun luetteloita muutetaan tai vyöhykkeitä poistetaan luetteloista, olisi tapauksen mukaan otettava lisäksi huomioon:

- 2.1. asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen esittämät tiedot ja perustelut tautitilanteesta ja toteutetuista toimenpiteistä;
 - 2.2. afrikkalaisen sikaruton vuoksi tehtävää maantieteellistä aluejakoa koskevat tieteellisesti perustellut periaatteet ja kriteerit sekä nämä afrikkalaista sikaruttoa koskevat suuntaviivat;
 - 2.3. toteutettava seuranta ja sen tulokset;
 - 2.4. afrikkalaisen sikaruton leviämiskahva;
 - 2.5. afrikkalaisen sikaruton yleinen epidemiologinen tilanne, kehitys ja muut riskitekijät asianomaisessa jäsenvaltiossa ja sen naapureina olevissa jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa;
 - 2.6. tehokkaan seurannan osoittama afrikkalaisen sikaruton aikaisempi ja viimeaikainen esiintyminen sekä pidettävissä että luonnonvaraisissa sikaeläimissä;
 - 2.7. kyseessä olevan epidemiologisen yksikön koko, alueellinen ja maantieteellinen jatkuvuus viereisten alueiden kanssa ja kyseessä oleva biotooppiluokitus;
 - 2.8. taudinpurkauksen sijaintiin liittyvät maantieteelliset näkökohdat;
 - 2.9. ekologiset tekijät (esim. vesiväylät ja metsät) sekä luonnollisten ja keinotekkoisten esteiden olemassaolo (esim. aidatut päätiet, rautatielinjat tai "valkoiset vyöhykkeet");
 - 2.10. luonnonvaraisten sikaeläinten esiintyminen ja jakautuminen;
 - 2.11. taudin epidemiologia;
 - 2.12. EFSA:n tai toimivaltaisten viranomaisten suorittamien erityisten epidemiologisten arviointien tulokset;
 - 2.13. afrikkalaisen sikaruton leviämisestä saatu aiempi kokemus;
 - 2.14. hallintoalueet ja alueellinen jatkuvuus;
 - 2.15. valvontatoimien täytäntöönpanokelpoisuus ;
 - 2.16. pidettävien sikaeläinten pitopaikkojen jakautuminen ja profiili (esim. tuotantotyyppi (kuten ulkona tapahtuvaa toimintaa) sekä suoja- ja valvontavyöhykkeiden olemassaolo);
 - 2.17. metsästyskäytännöt ja muut riistanhoitoon liittyvät näkökohdat.
3. Jäsenvaltioiden, joissa esiintyy afrikkalaisen sikaruttoviruksen genotyyppiä II, toimittamien epidemiologisten tietojen analyysin perusteella EFSA esittää afrikkalaista sikaruttoa koskevissa raporteissaan ⁽³⁵⁾ seuraavat aluejaon kannalta merkittävät havainnot:
- 3.1. Infektio on edelleen levinnyt hitaasti luonnonvaraisten villisikojen populaatioiden kautta (afrikkalaisen sikaruton tartunnan keskimääräiseksi leviämisenopeudeksi tietyillä alueilla arvioitiin 8–17 km/vuosi ⁽³⁶⁾);
 - 3.2. Afrikkalainen sikarutto on kulkeutunut useisiin EU:n jäsenvaltioihin seuraavien kahden erillisen leviämisen prosessin kautta:
 - 3.2.1. suhteellisen hidas, jatkuva luonnonvaraisten sikaeläinten välittämä leviäminen luonnonvaraisten villisikojen populaatioiden ja metapopulaatioiden kautta;
 - 3.2.2. ihmisen välittämät kulkeutumiset, jotka johtavat uusiin afrikkalaisen sikaruton keskittymiin, jotka sijaitsevat kaukana kyseisen taudin aiemmista esiintymisalueista.

⁽³⁵⁾ <https://www.efsa.europa.eu/fi/topics/topic/african-swine-fever>

⁽³⁶⁾ Verkkoanalyysia käyttämällä arvioitu tartunnan keskinopeus oli Belgiassa, Latviassa, Liettuaissa, Puolassa, Tšekissä, Virossa ja Unkarissa 2,9–11,7 km/vuosi (Epidemiological analyses of African swine fever in the European Union (November 2018 to October 2019)) (Afrikkalaisen sikaruton epidemiologiset analyysit Euroopan unionissa (marraskuu 2018 – lokakuu 2019)). EFSA Journal, nide 18, nro 1, tammikuu 2020.

4. *Rajoitusten aikarajat.* Afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteessä I tai II lueteltuihin alueisiin on sovellettava rajoituksia, kunnes epidemiologinen tilanne täyttää afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeiden muuttamista tai luettelosta poistamista koskevat kriteerit. Kyseistä tautia koskevien epidemiologisten näkökohtien ohella WOAH:n maaeläinten terveyttä koskevan säännösten ⁽³⁷⁾ periaatteissa annetaan joitakin ohjeita ajoituksesta ja esitetään kriteerit, joiden on täyttyvä, jotta afrikkalaisen sikaruton esiintymisen vuoksi rajoitettu alue voi saada taudista vapaan aseman takaisin.
5. Afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteessä I tai II lueteltujen *afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeiden rajojen määrittelyä koskevat tärkeimmät yleiset kriteerit.* Jotta voidaan estää afrikkalaisen sikaruton leviäminen sekä suojella EU:n sisämarkkinoita ja kansainvälistä kauppaa, luetteloon sisällytettyjen rajoitusvyöhykkeiden muuttamisessa on noudatettava varovaista, tieteeseen perustuvaa lähestymistapaa. WOAH:n maaeläinten terveyttä koskevan säännösten ja parhaiden saatavilla olevien tietojen perusteella ennen afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen liitteessä I tai II lueteltujen rajoitusvyöhykkeiden muuttamista olisi otettava huomioon seuraavat seikat:
 - 5.1. Luetteloon sisällytettyjä rajoitusvyöhykkeitä I ja II ei pidä pienentää tai poistaa kokonaan, jos kyseessä ovat;
 - 5.1.1. EFSA:n kuvailemat taudin nopeamman leviämisen kausihuiput;
 - 5.1.2. muu taudin nopeamman leviämisen kausi asiaankuuluvien rajoitusvyöhykkeiden läheisyydessä;
 - 5.1.3. afrikkalaisen sikaruton kielteinen yleinen epidemiologinen tilanne asianomaisessa jäsenvaltiossa.Luetteloihin sisällytettyjä rajoitusvyöhykkeitä voidaan kuitenkin muuttaa tai poistaa kokonaan myös 5.1.1 kohdassa tarkoitettujen kausihuippujen aikana ottaen huomioon afrikkalaisen sikaruton myönteinen yleinen epidemiologinen tilanne jäsenvaltiossa ja toimivaltaisen eläinlääkintäviranomaisen esittämät perustelut;
 - 5.2. Jäsenvaltion alueella kyseisellä rajoitusvyöhykkeellä ja ympäröivillä alueilla on täytynyt toteuttaa afrikkalaisen sikaruton tarkoituksenmukaista seuranta myönteisin tuloksin ja afrikkalaisen sikaruton epidemiologisen tilanteen kannalta riittävän pitkään;
 - 5.3. Valtiossa vallitseva afrikkalaisen sikaruton yleinen epidemiologinen tilanne, toimivaltaisen eläinlääkintäviranomaisen esittämät perustelut ja tarvittaessa komission tarkastusten tulokset on otettava huomioon;
 - 5.4. Toimivaltaisen viranomaisen olisi arvioitava rajoitusvyöhykkeiden muuttamisesta aiheutuvat riskit, ja arvioinnissa on tarvittaessa todettava, että afrikkalaisen sikaruton leviämiskatku on merkityksetön kyseisen rajoitusvyöhykkeen kannalta.
6. *Tärkeimmät yleiset kriteerit, joita sovelletaan luetteloon sisällytetyn rajoitusvyöhykkeen III pienentämiseen tai poistamiseen kokonaan ja tarvittaessa palauttamiseen rajoitusvyöhykkeeksi II (afrikkalaisen sikaruttoviruksen esiintyessä luonnonvaraisissa sika-eläimissä kyseisellä vyöhykkeellä), rajoitusvyöhykkeeksi I (afrikkalaisen sikaruttoviruksen esiintyessä välittömässä läheisyydessä joko pidettävissä tai luonnonvaraisissa sika-eläimissä) tai alueeksi, jolla ei ole rajoituksia:*
 - 6.1. Alueella ei ole viimeisten kolmen vuoden aikana esiintynyt yhtään afrikkalaisen sikaruttoviruksen tartuntatapausta. Tätä ajanjaksoa voidaan lyhentää 12 kuukauteen, jos asianomaisessa valtiossa tai asianomaisella vyöhykkeellä toteutetussa seurannassa tai EU:n tai kansallisella tasolla suoritettussa tieteellisessä arvioinnissa ei ole ilmennyt näyttöä Ornithodoros-suvun punkkien esiintymisestä tai osallisuudesta;
 - 6.2. Jos pidettävien sika-eläinten pitopaikoissa on riittävän laajalla alueella esiintynyt yksi ainoa tai vain muutamia alueellisesti ja ajallisesti (30 päivän kuluessa kyseisellä vyöhykkeellä esiintyneestä ensimmäisestä taudinpurkauksesta) keskittyneitä afrikkalaisen sikaruton tautiryppäitä eikä pidetyissä sika-eläimissä ole viimeisten 12 kuukauden aikana esiintynyt afrikkalaisen sikaruton taudinpurkauksia, 6.1 kohdassa mainittua kolmen vuoden tai 12 kuukauden ajanjaksoa voidaan lyhentää kolmeen kuukauteen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - 6.2.1. Alustava puhdistaminen ja desinfiointi sekä tarvittaessa hyönteisten ja jyräjoiden torjunta on suoritettu delegoidun asetuksen (EU) 2020/687 15 artiklan mukaisesti (välittömästi kyseisen asetuksen 12 artiklassa ja tarvittaessa 14 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden päätökseen saattamisen jälkeen) kaikissa tartunnan saaneissa pitopaikoissa;
 - 6.2.2. Toteutetaan delegoidun asetuksen (EU) 2020/687 26 ja 41 artiklassa tarkoitettut toimenpiteet (virkaeläinlääkärien käynnit sekä kliiniset tutkimukset ja tarvittaessa laboratoriotutkimukset);

⁽³⁷⁾ https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmlfile=cha pitre_asf.htm

- 6.2.3. Asianomaisessa valtiossa tai asianomaisella vyöhykkeellä toteutetussa seurannassa tai EU:n tai kansallisella tasolla suoritettussa tieteellisessä arvioinnissa ei ole ilmennyt näyttöä *Ornithodoros*-suvun punkkien esiintymisestä tai osallisuudesta.
7. Tärkeimmät yleiset kriteerit, joita sovelletaan luetteloon sisällytetyn rajoitusvyöhykkeen II pienentämiseen tai poistamiseen kokonaan ja palauttamiseen rajoitusvyöhykkeeksi I tai alueeksi, jolla ei ole rajoituksia:
- 7.1. Luonnonvaraisissa sikaeläimissä ei ole esiintynyt afrikkalaisen sikaruton taudinpurkauksia viimeisten 12 kuukauden aikana;
- 7.2. Edellä olevassa 7.1 kohdassa tarkoitetun 12 kuukauden ajanjakson lyhentämiseen liittyviä erityistilanteita ⁽³⁸⁾ voidaan ottaa huomioon jäsenvaltiossa vallitsevan sikaruton yleisen epidemiologisen tilanteen ja asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen esittämien perustelujen perusteella;
- 7.3. Asianomaisen jäsenvaltion myönteisen yleisen epidemiologisen tilanteen tapauksessa on osoitettu, ettei afrikkalainen sikaruttovirus ole levinnyt tiettyssä maantieteellisessä yhteydessä, mitä tukevat myönteiset päätelmät EFSA:n ulospääsystrategian ⁽³⁹⁾ (kaksivaiheinen lähestymistapa: riittävän pituinen seuranta-aika ("seulontavaihe"), jota seuraa asianmukainen vahvistusvaihe) täytöntöönpanosta.
8. Luetteloon sisällytetyn rajoitusvyöhykkeen I pienentämisen tai poistamisen kokonaan olisi perustuttava seuraaviin seikkoihin:
- 8.1. afrikkalaiseen sikaruttoon liittyvien riskien arviointi;
- 8.2. afrikkalaisen sikaruton taudinpurkausten esiintymättömyys pidettävissä tai luonnonvaraisissa sikaeläimissä viimeisten;
- 8.2.1. 12 kuukauden aikana;
- 8.2.2. tai kolmen kuukauden aikana, jos 6.2 kohdassa tarkoitettua kriteeriä sovelletaan palauttamiseen rajoitusvyöhykkeestä III rajoitusvyöhykkeeseen I;
- 8.3. koko epidemiologisten tietojen sarja laajemmassa maantieteellisessä ja ajallisessa yhteydessä, myös afrikkalaisen sikaruton epidemiologinen tilanne ympäröivillä rajoitusvyöhykkeillä II ja/tai III;
- 8.4. asianomaisella alueella ja tarvittaessa koko jäsenvaltiossa esiintyvä afrikkalaisen sikaruton epidemiavaihe; rajoitusvyöhykettä I ei pitäisi poistaa luettelosta epidemian varhaisessa vaiheessa.

⁽³⁸⁾ Esimerkiksi viimeisin vahvistettu afrikkalaisen sikaruton tapaus koskee PCR-testissä positiivisen tuloksen saanutta hajoamistilassa olevaa tai luurangoksi muuttunutta luonnonvaraisen sikaeläimen ruhoa, joka osoittaa kyseisen eläimen kuolleen kuukausia ennen vahvistamispäivää.

⁽³⁹⁾ EFSA Journal 2021: nide 19, nro 3, maaliskuu 2021.

LIITE I

– Jäsenvaltioiden tiedotuskampanjoissakorostettavat keskeiset viestit

Tiedotuskampanjoissa on informoitava, valistettava ja motivoitava kaikkia sidosryhmiä, jotta voidaan lisätä seuranta- ja raportointia, tehostaa ennaltaehkäisemistä koskevia käytäntöjä sekä estää afrikkalaisen sikaruton leviäminen ja kulkeutuminen uusille alueille. Tällaisissa kampanjoissa on korostettava seuraavia seikkoja:

- Afrikkalaiseen sikaruttoon kuolee sekä pidettäviä että luonnonvaraisia sikaeläimiä;
- Afrikkalainen sikarutto voi estää kasvattajien toimeentulon;
- Afrikkalainen sikarutto voi vähentää huomattavasti paikallista luonnonvaraisten sikaeläinten populaatiota (tai jopa saada sen häviämään);
- Afrikkalainen sikarutto voi vaikuttaa merkittävästi metsästyksen alueilla, joilla tautia esiintyy.

Olisi painotettava syitä ja hyötyjä, joiden vuoksi sidosryhmien pitäisi toimia, sekä afrikkalaisen sikaruton torjuntatoimien toteuttamatta jättämisestä aiheutuvia haittoja. Tiedotuskampanjat olisi sovitettava aiotulle kohdeyleisölle. Viestinnän on oltava tiheää, viestintäkanavia on oltava useita ja ne on valittava asianmukaisesti. Yleisön olisi voitava antaa palautetta ja tehdä arvioiteja.

Tarvittaessa voidaan hyödyntää muiden maiden parhaita käytäntöjä ja esimerkkejä ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Tiedotuskampanjoita pitäisi tarkastella säännöllisesti uudelleen, jotta uudet tiedot voidaan ottaa huomioon.

Taudin merkityksellisyys

Afrikkalainen sikarutto on tuhoisa, yleensä tappava pidettävien ja luonnonvaraisten sikaeläinten (nk. kotieläiminä pidettävien sikojen ja villisikojen) tartuntatauti. Se on maailmanlaajuinen vakava uhka sikojen kasvattajille. Afrikkalainen sikarutto ei vaikuta ihmisiin eikä muihin lajeihin, mutta siihen ei ole hoitoa eikä rokotetta. Kyseisellä taudilla voi olla vakavia terveysvaikutuksia sikatiloilla, ja se voi aiheuttaa häiriöitä eläinten ja eläintuotteiden kansainvälisessä kaupassa sekä valtavia taloudellisia menetyksiä.

Sianliha-ala on yksi EU:n taloudellisesti merkittävimmistä maatalousaloista:

- Sen osuus on 8,2 prosenttia EU:n maataloustoimialan kokonaistuotoksesta, mikä on suurin osuus verrattuna muihin liha-aloihin (vuosi 2022, lähde: AGRI-pääosasto);
- Sianlihan osuus koko EU:n lihatuotannosta on 52 prosenttia (vuosi 2022, lähde: AGRI-pääosasto);
- Sianlihaa viedään enemmän kuin mitään muuta EU:ssa tuotettua lihaa: sen osuus EU:n lihan kokonaisviennistä on 61 prosenttia (vuosi 2022, lähde: AGRI-pääosasto).

Tiedotuskampanjoita suunniteltaessa on korostettava sianliha-alan merkitystä paikallistasolla eikä vain EU:n tasolla.

Tärkeimmille kohderyhmille osoitettavat keskeiset viestit ja ehdotettavat viestintävälineet**1. Eläinlääkärit** (julkiset ja yksityiset)

Miksi afrikkalainen sikarutto pitäisi pysäyttää?

- Afrikkalainen sikarutto on vakava uhka sikojen kasvatukselle;
- Afrikkalaiseen sikaruttoon ei ole hoitoja tai kaupallisesti saatavilla olevia tehokkaita rokotteita;
- Tauti voi aiheuttaa valtavia taloudellisia menetyksiä paikallisella, kansallisella ja EU:n tasolla;
- Se aiheuttaa paljon kärsimystä sekä pidettäville että luonnonvaraisille sikaeläimille.

Mitä eläinlääkintäpalvelujen pitäisi tehdä afrikkalaisen sikaruton pysäyttämiseksi?

- Harjoittaa seuranta-
- varmistaa avoin, nopea tautiepäilyistä raportointi;

⁽¹⁾ <https://rr-europe.woah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/depository-on-african-swine-fever/awareness-material-on-asf/>

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/food/animals/health/regulatory_committee/presentations_fi

- edistää ja seurata tiedotuskampanjoita;
- soveltaa bioturvaamistoimenpiteitä pitopaikkoihin tehtävien käyntien välillä ja aikana;
- varmistaa bioturvaaminen pitopaikoissa ja neuvoa sen tehostamisessa.

Ehdotettavat viestintävälineet:

- Esimerkiksi erikisaikakauslehtiin ja alueellisiin/paikallisiin tiedotusvälineisiin sisältyvät lehdistöaineistot, artikkelit ja media;
- painotuotteet: esimerkiksi eläinlääkärien yhdistyksille kohdennetulla postituksella jaeltavat julisteet, lehtiset ja tiedotteet;
- esimerkiksi kyseiselle kohderyhmälle järjestettävät tapahtumat, seminaarit, koulutukset ja konferenssit;
- verkkomedia ja sosiaalinen media;
- kohdeyleisölle jaettavat lyhyet videot ja animaatiot.

2. Kasvattajat:

Miksi afrikkalainen sikarutto pitäisi pysäyttää?

- Afrikkalainen sikarutto on vakava uhka sikojen kasvatukselle;
- Tauti voi aiheuttaa valtavia (suoria ja epäsuoria) taloudellisia menetyksiä;
- Afrikkalainen sikarutto voi vaarantaa kasvattajien toimeentulon.

Mitä kasvattajien pitäisi tehdä afrikkalaisen sikaruton pysäyttämiseksi?

- Raportoida afrikkalaisen sikaruton kliinisistä merkeistä ja oireista tai epätavallisesta kuolleisuudesta;
- osallistua vapaaehtoisin seulontaohjelmiin;
- varmistaa, että kaikki tähteeksi jäänyt ruoka laitetaan sinetöityihin jätesäiliöihin ja ettei sitä syötetä pidettäville tai luonnonvaraisille sikaeläimille;
- varmistaa bioturvaaminen ja vahvistaa sitä sikatiloilla toimivaltaisen viranomaisen kanssa sovitun mukaisesti.

Ehdotettavat viestintävälineet:

- Esimerkiksi erikisaikakauslehtiin ja alueellisiin/paikallisiin tiedotusvälineisiin sisältyvät lehdistöaineistot, artikkelit ja media sekä tarvittaessa maatilojen neuvontapalvelut;
- painotuotteet: esimerkiksi kasvattajien yhdistyksille kohdennetulla postituksella jaeltavat julisteet, lehtiset ja tiedotteet;
- esimerkiksi kyseiselle kohderyhmälle järjestettävät tapahtumat, seminaarit, koulutukset ja konferenssit;
- verkkomedia ja sosiaalinen media;
- kohdeyleisölle jaettavat lyhyet videot ja animaatiot.

3. Metsästäjät:

Miksi afrikkalainen sikarutto pitäisi pysäyttää?

- Pysäyttämällä afrikkalainen sikarutto voidaan välttää metsästyksen rajoittaminen tai kieltäminen, metsästysmatkailun rajoitukset ja metsästysalalle tartuntavyöhykkeillä ja/tai naapurialueilla aiheutuvat merkittävät taloudelliset menetykset;
- Afrikkalaisen sikaruton vuoksi luonnonvaraisten sikaeläinten populaatio voi vähentyä huomattavasti tai jopa hävitä kokonaan;
- Tartunnan saaneet luonnonvaraiset sikaeläimet saastuttavat ympäristön, mikä lisää sekundaaristen taudinpurkausten todennäköisyyttä pidettävissä sikaeläimissä;
- Jos afrikkalaista sikaruttoa ei rajata suppealle alueelle, virus voi säilyä ympäristössä pitkään, jolloin ulospääsystrategia on erittäin hankala.

Mitä metsästäjien pitäisi tehdä afrikkalaisen sikaruton pysäyttämiseksi?

- Tehdä toimivaltaisen viranomaisen kanssa yhteistyötä luonnonvaraisten sikaeläinten ruhojen etsinnässä, ruhoja koskevassa nopeassa raportoinnissa ja ruhojen turvallisessa ympäristöstä poistamisessa;
- puhdistaa ja desinfioida välineet, vaatteet, ajoneuvot ja metsästysmuistot metsästyspaikalla ja aina ennen rajoitusvyöhykkeeltä poistumista;
- tarvittaessa poistaa ammuttujen luonnonvaraisten sikaeläinten sisälmykset metsästysalueella tähän tarkoitukseen määrättyllä käsittelyalueella;
- edistää luonnonvaraisten sikaeläinten populaatioiden asteittaista pienentymistä vähentämällä kyseisten eläinten määrää alueilla, joilla tautitartuntoja ei ole vielä esiintynyt (myös kohdentamalla metsästys täysikasvuisiin naarasiin tai naaraspoikasiin);
- olla ruokkimatta luonnonvaraisia sikaeläimiä läpi vuoden;
- välttää metsästysmatkoja alueille, joilla luonnonvaraisissa sikaeläimissä tiedetään esiintyvän afrikkalaisen sikaruton tartuntoja.

Ehdotettavat viestintävälineet:

- Erikoisaikakauslehtiin ja alueellisiin/paikallisiin tiedotusvälineisiin sisältyvät lehdistöaineistot, artikkelit ja media;
- painotuotteet: esimerkiksi julisteet, lehtiset ja tiedotteet, joita jaellaan metsästäjien yhdistyksille kohdennetulla postituksella mutta myös lentoasemilla, rautatieasemilla, muissa liikennepalveluissa, myös rajoilla, ja luonnonvaraisten sikaeläinten elinympäristöjen viereisillä alueilla (esim. yleisissä puistoissa);
- kyseiselle kohderyhmälle järjestettävät tapahtumat, seminaarit, koulutukset ja konferenssit;
- verkkomedia ja sosiaalinen media;
- kohdeyleisölle jaettavat lyhyet videot ja animaatiot.

4. Väestö (ml. matkailijat ja rehujen/elintarvikkeiden kuljettajat)

Miksi afrikkalainen sikarutto pitäisi pysäyttää?

- Eläinten terveyden suojelemiseksi ja sianlihan tuottajien toimeentulon turvaamiseksi;
- afrikkalaisesta sikarutosta johtuvien valtavien taloudellisten menetysten estämiseksi;
- lainsäädännön noudattamiseksi.

Mitä väestön pitäisi tehdä afrikkalaisen sikaruton pysäyttämiseksi?

- Olla tuomatta eläviä sikaeläimiä tai niistä peräisin olevia tuotteita (tuoretta, jäädytettyä tai jäädytettyä sianlihaa, makkaroita, kinkkua, suolattua lihaa tai sian rasvaa) EU:n ulkopuolisilta alueilta;
- olla siirtämättä sianlihatuotteita ja muita sioista peräisin olevia tuotteita afrikkalaisen sikaruton rajoitusvyöhykkeiltä, jos se on kielletty lainsäädännössä;
- olla jättämättä ruokaa ja ruokajätettä alueille, joille pidettävät tai luonnonvaraiset sikaeläimet pääsevät.

Ehdotettavat viestintävälineet:

- Verkkomedia ja sosiaalinen media;
- lyhyet videot ja animaatiot, joita näytetään väestön matkustaessa eli lentoasemilla, rautatieasemilla ja muissa liikennepalveluissa, myös rajoilla, sekä luonnonvaraisten sikaeläinten elinympäristöjen viereisillä alueilla (esim. yleisissä puistoissa);
- matkailu-, ruoka- tai ympäristöalan aikakauslehtiin sisältyvät lehdistöaineistot, artikkelit ja media;
- painotuotteet: julisteet, lehtiset ja tiedotteet, joita jaellaan liikennepalveluissa, supermarketissa tai luonnonpuistoissa.

LIITE II

**– Metsästäjiltä ja sekä kaikilta luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoja etsiviltä ja käsitteleviltä
työntekijöiltä edellytettävä bioturvaamistoimenpiteet**

Toimivaltaisen viranomaisen, joka vastaa luonnonvaraisten sikaeläinten metsästyksestä tai niiden ruhojen käsittelystä rajoitusvyöhykkeillä tai muilla alueilla, olisi harkittava seuraavia bioturvaamistoimenpiteitä (jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että afrikkalaisen sikaruton riski on olemassa):

- a) Ruhojen käsittelytiloja asetetaan riittävästi saataville. Kullakin metsästysalueella asetetaan mahdollisuuksien mukaan saataville vähintään yksi erityinen hyväksytty käsittelytila. Jos metsästysalueella ei ole käsittelytilaa, käytetään lähintä metsästysaluetta, jolla sellainen on. Ihmisten ja eläinten luvaton pääsy käsittelyalueelle estetään, ja alueella asetetaan saataville vettä, riittävästi tehokkaita desinfiointiaineita ja jätteenkeräysvälineitä;
- b) Kullakin metsästysalueella tarjotaan käyttöön tila, jossa on jääkaappi (tai käytössä menettelyt, joilla saadaan vastaavat tulokset ruhon säilyttämisessä laboratoriotulosten valmistumiseen saakka);
- c) Metsästetyt luonnonvaraiset sikaeläimet pidetään metsästysalueen tiloissa testaukseen asti. Ainoastaan negatiivisen testituloksen saaneiden ruhojen poisvienti sallitaan. Tämä edellyttää ruhojen yksilöllisen tunnistuksen vaatimista;
- d) Metsästettyjen luonnonvaraisten sikaeläinten sisäelimiä ei poisteta eläimestä paikan päällä. Ammuttuja luonnonvaraisia sikaeläimiä erityisiin hyväksytyihin käsittelytiloihin kuljettaessa vältetään ruhon nesteiden (kuten veren) valumista;
- e) Luonnonvaraisen sikaeläimen käsittelyn jälkeen käsittelypaikka ja käytetyt välineet (myös kuljetusvälineet) pestään ja desinfioidaan tehokkailla desinfiointiaineilla;
- f) Eläimistä saatavat sivutuotteet kerätään ja käsitellään asiaa koskevan EU:n lainsäädännön ⁽¹⁾ mukaisesti;
- g) Luonnonvaraisten sikaeläinten ruhoja etsittäessä ja käsiteltäessä sovelletaan bioturvaamistoimenpiteitä, jotta vältetään kuljetusvälineiden, pihojen ja rakennusten mahdollinen saastuminen.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/food/food/animal-products/eu-rules_fi

LIITE III

– Luonnonvaraisten sikaeläinten näytteenotto ja luonnonvaraisten sikaeläinten ruhojen poistaminen asianomaisissa jäsenvaltioissa ⁽¹⁾**1. Näytteenotto luonnonvaraisista sikaeläimistä**

a) Passiivinen seuranta.

Näytteenottoa koko maassa koskevan periaatteen (saman asianomaisen jäsenvaltion rajoitusvyöhykkeet ja alueet, jolla ei ole rajoituksia) olisi perustuttava tehostettuun passiiviseen seurantaan. Toimivaltaisen viranomaisen suorittaman riskinarvioinnin perusteella kaikki kuolleina löydetty ja sairaat luonnonvaraiset sikaeläimet on tarvittaessa testattava afrikkalaisen sikaruton varalta PCR-menetelmällä. Jos rajoitusvyöhykkeillä II ja III on löydetty luonnonvaraisten sikaeläinten ryhmä kuolleena samasta paikasta samanaikaisesti, näytteitä voidaan ottaa PCR-testausta varten ryhmän edustavasta otoksesta EURL:n määräysten mukaisesti.

b) Aktiivinen seuranta.

Metsästetyistä luonnonvaraisista sikaeläimistä voidaan ottaa aktiivisen seurannan perusteella lisänäytteitä toimivaltaisen viranomaisen ohjeiden mukaisesti. Rajoitusvyöhykkeillä näyte on otettava kaikista metsästetyistä, valikoiden teurastetuista ja kuolleina löydettyistä / sairaista luonnonvaraisista sikaeläimistä (sataprosenttinen näytteenotto ja testaus PCR-menetelmällä). Rajoitusvyöhykkeillä metsästetyt luonnonvaraiset sikaeläimet voidaan tarvittaessa testata myös afrikkalaiseen sikaruttovirukseen kohdistuvien vasta-aineiden osoittamiseksi toimivaltaisen viranomaisen ohjeiden mukaisesti.

c) Metsästetyistä luonnonvaraisista sikaeläimistä riittävät EURL:n määräysten mukaisesti pelkät verinäytteet (elimiä voidaan käyttää näytteenotossa tapauksissa, joissa verinäytteitä ei ole saatavilla).

2. Luonnonvaraisten sikaeläinten ruhojen poistaminen

a) Ruhoja olisi etsittävä ja ne olisi hävitettävä turvallisesti ainakin rajoitusvyöhykkeillä ja kaikilla toimivaltaisen viranomaisen määrittämällä riskialueilla. Tartunnan saaneet ruhot olisi havaittava ja poistettava turvallisesti mahdollisimman pian, jotta tauti voidaan rajata suppealle alueelle ja jotta tarkoituksenmukaisia afrikkalaisen sikaruton torjunta- ja hävittämistoimenpiteitä voidaan alkaa soveltaa välittömästi.

b) Jos afrikkalaista sikaruttoa havaitaan alueilla, joilla ei ole esiintynyt tartuntoja, passiivisen ruhojen etsinnän lisäksi ammattilaisten olisi etsittävä ruhoja aktiivisesti toimivaltaisen viranomaisten määrittelemissä paikoissa ("hotspot-alueilla").

c) Ruhot olisi hävitettävä viemällä ne teurasjätteiden käsittelylaitokseen, syvähautaamalla tai polttamalla (toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa) asiaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaisesti.

d) Tarvittaessa edellytetään desinfiointia.

⁽¹⁾ Jäsenvaltiot, joilla on täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2023/594 liitteessä I lueteltuja rajoitusvyöhykkeitä I, II tai III ja sen liitteessä II lueteltuja rajoitusvyöhykkeitä.

- Yhteenveto III luvussa esitetyistä luonnonvaraisiin sikaeläimiin liittyvistä suosituksista

Toimenpiteet	Epidemiologinen tilanne			
	Ei afrikkalaista sikaruttoa (varautuminen)	Ei afrikkalaista sikaruttoa (varautuminen)	Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy (hävittäminen)	Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy endeemisesti (torjuminen)
	Suuntaviivoissa luokitellut alueet ja rajoitusvyöhykkeet			
	5.1. Alueet, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa ja jotka eivät rajoitu rajoitusvyöhykkeisiin	5.2. Alueet, joilla ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa ja jotka rajoittuvat rajoitusvyöhykkeisiin (ml. rajoitusvyöhyke I)	5.3. Uusia tartuntavyöhykkeitä vastaavat rajatut rajoitusvyöhykkeet	5.4. Merkittäviä tartuntavyöhykkeitä vastaavat laajat rajoitusvyöhykkeet
4.1. Syötitys	Rajoitettu – metsästystä, ansapyyntiä ja tarvittaessa valikoivaa teurastusta varten		Rajoitettu – ansapyyntiä ja valikoivaa teurastusta varten	Rajoitettu – metsästystä, ansapyyntiä ja tarvittaessa valikoivaa teurastusta varten
4.2. Bioturvaamistoimenpiteet	Luonnonvaraisten sikaeläinten metsästyksen, ansapynnin ja valikoivan teurastuksen aikana tarvittaessa toteutettavia bioturvaamistoimenpiteitä olisi tehostettava, edistettävä ja ylläpidettävä			
4.3. Keskeisten tietojen kerääminen	Kuolleina löydety luonnonvaraiset sikaeläimet, joista on otettu näytteet ja jotka on testattu	Riskinarvioinnin perusteella: kuolleina löydety luonnonvaraiset sikaeläimet, joista on otettu näytteet ja jotka on testattu, sekä metsästetyt luonnonvaraiset sikaeläimet, jotka on testattu afrikkalaisen sikaruttoviruksen osoittamiseksi Kaikki testatut ruhot, jos riski arvioidaan suureksi	Kaikki kuolleina löydetyt ja valikoiden teurastetut luonnonvaraiset sikaeläimet, joista on otettu näytteet ja jotka on testattu Kaikki metsästetyt luonnonvaraiset sikaeläimet, jotka on testattu	Kaikki kuolleina löydetyt ja valikoiden teurastetut luonnonvaraiset sikaeläimet, joista on otettu näytteet ja jotka on testattu Metsästetyt luonnonvaraiset sikaeläimet, jotka on testattu riskinarvioinnin perusteella ja afrikkalaista sikaruttoa koskevan asetuksen mukaisesti
4.4. Yhteistyö	Toimivaltaisten viranomaisten ja sidosryhmien (kuten metsänhoitoyhdistysten, ympäristöviranomaisten ja metsästäjien) välisellä toimivalla, tehokkaalla yhteistyöllä on olennainen merkitys afrikkalaisen sikaruton ehkäisemisen, varhaisen havaitsemisen, torjumisen ja hävittämisen kannalta			
4.5. Valikoiva teurastus	Toimivaltaisen viranomaisen harkinnan mukaan valikoivaa teurastusta olisi harkittava luonnonvaraisten sikaeläinten populaation vähentämiseksi	Toimivaltaisen viranomaisen harkinnan mukaan valikoivaa teurastusta olisi edistettävä luonnonvaraisten sikaeläinten populaation vähentämiseksi	Valikoivaa teurastusta olisi harkittava toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa afrikkalaisen sikaruton hävittämiseksi, kun endeeminen vaihe on saavutettu (epidemiavaiheen jälkeen); käytännössä mitään toimia ei pitäisi toteuttaa, ennen kuin epidemiakäyrän laskeva kulku on vahvistettu ja tunnistettu jatkuvalla passiivisen seurannan järjestelmällä tai ennen kuin luonnonvaraisten sikaeläinten siirtymisen estämiseksi on toteutettu muita toimenpiteitä	Toimivaltaisen viranomaisen harkinnan mukaan valikoivaa teurastusta olisi harkittava ja edistettävä luonnonvaraisten sikaeläinten populaation vähentämiseksi

4.6. "Valkoisten vyöhykkeiden" perustaminen		Ei sovelleta	Voidaan harkita riskinarvioinnin perusteella yhdistettynä muihin toimenpiteisiin		Ei sovelleta, mutta voidaan harkita erityistilanteissa riskinarvioinnin perusteella yhdistettynä muihin toimenpiteisiin
4.7. Aitaaminen		Ei sovelleta	Ei sovelleta, mutta voidaan harkita, jotta voidaan säilyttää rajattuja, pieniä alueita ehkäisytoimenpiteiden helpottamiseksi	Merkityksellinen afrikkalaisen sikaruton hävittämisen kannalta määritellyillä rajoitetuilla keskustartunta-alueilla, jos aidat rakennetaan ajoissa ja strategisesti, jotta taudin leviämistä voidaan hidastaa	Ei sovelleta, mutta voidaan harkita, jotta voidaan säilyttää rajattuja, pieniä alueita torjuntatoimenpiteiden helpottamiseksi
4.8. Metsästys	Tavoite	Metsästystoiminnan lisääminen populaation vähentämiseksi	Tehometsästys (maksimaalinen metsästystoiminta)	Kaikkien eläinlajien metsästys suositellaan kiellettäväksi kokonaan, kunnes epidemiavaihe on laantunut	Edellyttää tarvittaessa tiukkoja bioturvaamistoimenpiteitä (sallitaan esim. metsästäjien yksityistä kotikäyttöä varten, näytteiden keräämiseksi testausta varten ja luonnonvaraisten sikaeläinten kokonaispopulaation vähentämiseksi)
	Toiminnan aste	Saaliin lisääminen (määrällinen toiminta)	Ajo- ja yksilömetsästys	Valikoiva teurastus vasta epidemiavaiheen laannuttua	Koulutettujen metsästäjien suorittama valikoiva teurastus
	Menetelmät	Metsästyksen kohdistaminen naarasiin ja poikasiin (laadullinen toiminta) tavanomaisilla metsästyksen menetelmillä	Metsästys korkeimmalla mahdollisella tasolla kyseisellä alueella; yksityinen/julkinen toiminta populaation vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi	Ajojahtien kieltäminen Epidemiavaiheen laannuttua metsästys korkeimmalla mahdollisella tasolla kyseisellä alueella; yksityinen/julkinen toiminta populaation vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi	Metsästys toteuttaen tiukkoja bioturvaamistoimenpiteitä näytteiden keräämiseksi testausta varten
4.9. Passiivinen seuranta		Tehostettu passiivinen seuranta; kuolleina löydetty luonnonvaraiset sikaeläimet, joista on otettu näytteet ja jotka on testattu riskinarvioinnin perusteella	Tehostettu passiivinen seuranta; aktiivinen partiointi kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten löytämiseksi ja testaamiseksi	Tehostettu passiivinen seuranta; aktiivinen partiointi kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten löytämiseksi ja testaamiseksi sekä ruhojen poistamiseksi/hävittämiseksi	Tehostettu passiivinen seuranta; aktiivinen partiointi kuolleiden luonnonvaraisten sikaeläinten löytämiseksi ja testaamiseksi sekä ruhojen poistamiseksi/hävittämiseksi

4.10. Rajoitettu pääsy	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Tartuntavyöhykkeille pääsyä olisi rajoitettava mahdollisimman paljon, koska afrikkalainen sikarutto voi tarttua esimerkiksi ihmisten, välineiden ja ajoneuvojen kautta	Ei sovelleta, mutta voidaan harkita erityistilanteissa
4.11. Pitkäaikaista ruokintaa koskevat rajoitukset	Pitkäaikaista ruokintaa olisi rajoitettava, eikä sitä saisi toteuttaa		Erityistilanteissa toimivaltainen viranomaisella voi riskinarvioinnin jälkeen harkita luonnonvaraisten sikaeläinten pitkäaikaisen ruokinnan sallimista rajoitetun ajan, jotta luonnonvaraiset sikaeläimet voidaan rajata uudelle tartuntavyöhykkeelle, kun lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteena on hävittää afrikkalainen sikarutto kyseiseltä vyöhykkeeltä	Pitkäaikaista ruokintaa olisi rajoitettava, eikä sitä saisi toteuttaa
4.12. Näytteenotto ja testaus	PCR-testit	PCR-testit Vasta-aineiden osoittamista voidaan käyttää erityistilanteissa, kuten luonnonvaraisten sikaeläinten testaamisessa rajoitusvyöhykkeellä I (seropositivinen eläin voi merkitä kehittyvää tautitilannetta, kuten afrikkalaisen sikaruttoviruksen leviämistä rajoitusvyöhykkeiden II tai III ulkopuolelle)	PCR-testit	PCR-testit Vasta-aineiden osoittamista voidaan käyttää erityistilanteissa alueilla, joilla afrikkalaista sikaruttoa on esiintynyt pitkään
4.13. Ansapyynti	Metsästys ja testaus	Metsästys ja testaus	Valikoiva teurastus ja testaus Ansapyyntiä olisi pidettävä tehokkaana toimenpiteenä luonnonvaraisten sikaeläinten populaation rajoittamisessa tai vähentämisessä afrikkalaisen sikaruton yhteydessä rajoitetulla alueella (esim. "valkoisella vyöhykkeellä") yhdistettynä muihin toimenpiteisiin, joilla pyritään hävittämään afrikkalainen sikarutto etenkin uusilta tartuntavyöhykkeiltä	Valikoiva teurastus ja testaus